

küldendő bejelentési ívek kíséretében küldetnek be.

A kiállítás és város tervezése s bejelentése az OMGE. titkári hivatalától megszerezhető.

A sőrárpakállítással kapcsolatban, de attól függetlenül díjazással egybekötött

országos komló-kilájtást

is rendez az OMGE. f. évi október 10—11-ig terjedő időben.

A komló-kilájtás két csoportra oszlik és pedig I. csoport: melyben részt vehet minden hazai komlótermesztő 1901. évi természetesen komlóval. II. csoport: melyben résztvehetnek hazai és külföldi komlókereskedők és szőrzésosok.

A komlóminták a kiállításra 1901. évi szeptember hó 20-tól 27-ig küldendők be. Később érkező mintákat a rendező-bizottság el nem fogad.

A legjobbaknak ítélt hazai komló-minták díjaztatnak, a második csoportba tartozó minták azonban csak elismerő oklevéllel tüntetnek ki.

A kiállításra szánt komlóküldemények postán, bérmentesen, az OMGE. titkári hivatala címzére Budapest, Köztelek küldendők.

A rendező-bizottság.

Pályázati hirdetés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a kezelésében levő alapítványok közül a Gubitz-Schöberl-féle alapítvány kamatait 400 koronára kiegészítve a budapesti kertészeti tanintézetnél ösztöndíjra tüzte ki; akik ennek elnyerésére pályáznak, azok kérvényeiket az alulirt igazgatósághoz f. évi július 15-ig nyújtsák be. A kertészeti tanintézet felvételi feltételei a „Köztelek” f. évi 48-ik számában a Vegyesek rovatában vannak közzéve.

Igazgató.

Pályázati felhívás.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” az általa kezelt földmivesséskolai alapítványi helyek közül pályázatot hirdet:

1. a Bakó János-féle alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona. Ezen alapítványra pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén.

2. A Nagy-Atádi gazdákör alapítványára évi ösztöndíj 240 korona. Pályázhat ezen alapítványra elsősorban nagy-atádi, illetve somogyi illetőségű egyén.

További feltételek mindkét alapítványról, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévét betöltötte, ami keresetlevedlivel igazolando, továbbá iskolai bizonyítványával igazolando, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni.

Pályázhat ezenkívül magyarországi földmivesséskolába már felvett tanuló is, ha ez az illető földmivesséskola igazgatója által bizonyítja.

Kellő okmányokkal felszerelt, helytelen kérvények folyó évi augusztus 20-ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgatóságához (Budapest, Köztelek) nyújthatók be.

*Forster Géza,
igazgató.*

Be nem váltott remények.

A művelt nemzetek régi törekvészt képezi az, hogy a közfogyasztásra kerülő tápszerke kifogástalan és az egészségre ártalmatlan minőségét, megfelelő intézkedésekkel biztosítsák, másszóval, hogy a tápszerke hamisítását éreztelen és sok esetben ártalmas pótiszerekkel a lehető

ségig meggátolják. Az emberi táplálkozásra szolgáló élelmi szerek a dolog természeténél fogva hálás objektumai a hamisításnak, amelylyel megpróbálkoznak nagy országokban is, ahol az ily manipulációkat dráki szigorral üldözik. Há még ahol az ellenőrzés lanya és a hamisítások büntetése enyhe; ott bizony ugyan éli világát az élelmi szerek hamisításának szerfele módja, amint ezt még nem is oly régen nálunk is tapasztalhattuk.

Néhány évvel ezelőtt még aranykorát élte hazánkban is az élelmszer hamisítás, amely abban az időben korlátlanul és akadálytalanul üzött mesterséggé s a tisztességtelen verseny egyik eszközévé fejlődött.

A közegészségügyi törvény érvényben volt ugyan s annak végrehajtása tárgyában szántalman rendelet látott napvilágot a nélkül azonban, hogy ezek a kívánt eredményt biztosították volna, ami különben e törvény hézagosságai miatt várható sem volt. A szóbanforgó törvény hiányait pótolni, illetve azt kiegészíteni volt hivatal a termények és termékek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI-ik törvények, mely a külföldön bevált hasonló törvények figyelembevételével készülvén, viszonyainak teljesen megfelelően alkottatott meg. Nagy remények fűzettek e törvényhez, melylől méltán várhattuk az eddigi szeméremtel módon üzött hamisítások megszűntetését. Hogy beváltak és mennyire e remények, arról óhajtnak alábbiakban képnyújtani azon Évkönyv nyomán, melyet Budapest székesfőváros vegyészeti és élelmszervizsgáló intézetének igazgatója, Balló Mátyás bocsájított közre.

Azoknak a vizsgálatoknak az eredményeket a fővárosi élelmszervizsgáló-intézet nyilvánosságra bocsájít, bennünket nemcsak mint élelmszerfogyasztókat kell, hogy érdekeljen, de mint gazdát is, akik az élelmszerke nagy részét termeljük, s amelyekre a közvetlen kereskedelem részint természetes mivoltukban veszt át főlünk s juttat a a fogyasztóhoz s amelyek részint földlozozott állapotban kerülnek fogyasztásra.

Azon élelmszerke közül, melyek hamisítása ezelőtt a legszeméremtelenebbül üzettel, első helyen áll a tej és annak termékei (vaj, túró), továbbá a bor, zsír, liszt, stb. Az 1895. évi XLVI-ik törvény-cikk éppen ezek hamisításának tilalmazása tekintetében tartalmaz igen helyes rendelkezéseket, amelyek jogosan kellett fel az a remény, hogy e törvény életbeéptetése jobb idők felvirradását jelenti a fogyasztókra néve. Ez a remény sajnos nem valósult meg s az élelmi czikket hamisítás, elsősorban a fentjelteztéké, ma is oly nagy mérvű, aminőben a legnagyobb pesszimizmussal sem állíthatunk volna.

Mi ugyan e helyütt nem egy alkalommal adtuk azon nézetünknek kifejezést, hogy a szóbanforgó törvény nem

hajtatik kellő szigorral végre, s hogy ily eljárással a kívánt cél nem lesz elérhető, mindazonáltal nem mertük volna feltételezni, hogy e különben teljesen megfelelő törvény csak ily eredménytelen lesz képes biztosítani. Beigazolást nyert itt is az a régi igazság, hogy a legjobb törvény keveset ér, ha nincs megfelelően végrehajta.

A tápszervizsgáló intézet igazgatója maga egész nyíltan kijelenti, hogy a megalkotott törvény dacára, például a tej és tejtermékek hamisításának tekintetében ma is ott állunk, ahol öt évvel ezelőtt s hogy fennálló törvényeink s az eddigi gyakorlat ellenőrzés képtelenek a tej megamamisítását megakadályozni. Ez pedig annyival inkább baj, mert éppen a tej és tejtermékek azok, melyek az emberi táplálkozásnál elsöranu helyet foglalnak el.

S hogy az egyébként kitűnően megalkotott 1895. évi XLVI-ik törvények nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, annak oka tényleg a meg nem felelt végrehajtás és a hamisítókat megállapított büntetések túl enyhe alkalmazásában rejlik s nem is várható a helyzet jobbrafordulása addig, míg a kiróható büntetések az illetékes hatóságok nem fogják teljes szigorral alkalmazni.

Hissen tudunk oly eseteket, amikor az elsőfoku hatóság egy a hamisításosn többiben rajtakapott fővárosi tejkereskedőt a törvényben előirt legmagasabb pénz-büntetésre s mint visszaesőt egyuttal elzárásra is ítélte, amely ítéletet a hamisító megfellebbezvé, a másodfoku közigazgatási hatóság az elsőfoku ítéletet oly módon enyhítette, hogy nemcsak az elzárás alól mentette föl a hamisítót, de a pénzbürségét is a minimumra redukálta. Mi természetesebb, hogy a hamisítókat a törvény ily enyhe kezelésnek tudatában szennyes mesterségükkel vígan úzik tovább. Ez nem jól van így s hatóságok környéretlenül szabadságvesztésre kell, hogy ítéljék a visszaeső hamisítókat, ha a fogyasztók anyagi érdekeit és sok esetben egészéget megvédeni akarják.

A termények és termékek hamisításának tilalmazásáról szóló törvény életbeéptetése óta a fővárosi élelmszervizsgáló intézet által végzett vizsgálatok azt eredményezik, hogy a közfogyasztásra kerülő tej 49-90% találatott hamisítottnak. Öt év alatt megvizsgált az intézet 7545 mintát, melyekből 3711 volt hamisított. Ezek az adatok azt bizonyítják, hogy a főváros lakossága tulajdonán hamisított tejet kénytelen fogyasztani, mert a hamisítás minden valószínűség szerint az élelmszervizsgáló-intézet által kimutatottnál jóval tetemesebb, amennyiben a nyílt piaczkokon eladásra kerülő tej vizsgálatát a vizsgáló-közegek — a dolog természeténél fogva — nem tevéthetik kellő alaposagáig s azt csupán akkor minősíthetik közfogyasztásra alkalomatlannak, ha a tej romlott volna minden kételety kizáró módon megállapítható.

E mellett felettlőbb aggályos tünetnek kell jelezni, hogy az intézet vizsgálatai szerint a tej hamisítása a törvény eltelte óta évről-évre fokozatosan emelkedik és csak a mult évben csökkent. Az 1895-ben megvizsgált mintákból 51-5% találtató hamisítottak; e szám 1899-ig fokozatosan 56-69%-ra emelkedett és csak a mult évben csökkent 38-57%-ra. Tekintve már most, hogy fővárosban az ellenőrzés minden valószínűség szerint erélyesebb, mint a vidéken, aligha tévedünk abbéli fölvetésünkben, hogy ott a viszonyok a hamisítás tekintetében semmiesetre sem jobbak mint Budapestén.

A vaj hamisítása az élelmiszervizsgáló-intézet jelentése szerint még nagyobb mérvű a tej hamisításánál s ez az élelmiczik a összes élelmiszerek között leggyakrabban esett kifogás alá. Legtöbbször vízzel és margarinnal hamisítják s a forgalomba kerül s az intézet által megvizsgált vajúpróba közül a mult évben 62-1% esett romlott volta miatt kifogás alá.

A fogyasztásra kerülő egyéb élelmi cikkeknek is, kiscsb-nagyobb mérvű, de rendszeres hamisítása konstatható a többször idézett évkönyv adataiból.

A kép, amelyet az élelmiszervizsgáló-intézet a tászserek hamisításáról nyújt, minden egyéb csak nem örvendése s arra kell hogy intse az illetékes körieket, hogy a hamisítások további felburjánzásának drakói szigor alkalmazásával gátat vetni egyezkezenek.

Miután pedig a tej és termékeinek hamisítása a legnagyobb mérvű, ennek megakadályozására kell a hatóságoknak jól figyelmeztet fordítaniok.

Az 1895. évi XLV-ik törvényczikk mellett okvetlenül szükség van a tejtviszonyok szabályozására, amelynek két irányúnak kell lennie, t. i. szabályozandó maga a tejtermelés és ezzel párhuzamosan pedig a tejkereskedés, amint ezt az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” is már régebben sürgette s amint ezt *Dallo* igazgató is az általa közbehozottjott évkönyvben sürgeti. Az erre vonatkozó javaslat már régen feltérjesztette a kormányhoz, ahol életeleléléselt várja.

A viszonyok gyökeres megjavulása azonban csak az általános élelmiszertörvényről remélhető, amelynek mellobbi elkészítését a közérdek szempontjából valóban nem volna szabad halogatni.

J. P.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Apróságok az állattenyésztés köréből.

(Németszági tenyésztésköz Országországban. — Remondata Lovak Ára Országországban. — A feleség számának befolyása a tej mennyiségére. — Hálassuk teheneinek nyarón át a számban. — Köztenyésztésre szánt bikák tuberkulózisára.)

A berlini állatterületi egyesület már régebben foglalkozik az eszmével, hogy tenyésztésköz kifüldön értesítse. Legalkalmasabb területnek kínálkozott a cziára Országország, mint amely államban újabb időben

nagy érdeklődés mutatkozik a job, hasznolt-hajtott állatok tenyésztése iránt, ahol tehát az állattenyésztés terén most veszi kezdetét a beteljesébb üzem. Ezen körülményt szem elől tartva már a mult év folyamán tanulmányoztatta Országország állattenyésztési és állatterületi viszonyait, amely alkalmat nyújtott összekötéseli révén már tekintélyesebb számú tenyésztésköz helyezett el Országországban. E megindult összekötéstétét megszilárdítandó és fejlesztendő a folyó évben két országosági állatkállításon élő állatokkal is részt vett és pedig Jelizavetgradban és Moszkvában, amely kiállítások mindenikére 8 db lovát, 24 kőllőbővő fajtaú szarvasmarhát, 5 db juhot és 20 db sertést küldött ki. A kiállított állatok nagy tetszést arattak s révükön mindélenkib kivétel indult meg porországai tenyésztésköz Országországba. A berlini állatterületi egyesület ezirányú működése utmutatás nekünk is. Értesésköz tenyésztésközökben immár nálunk is van némi feleség s az évről-évre fokozódni fog. Itt az ideje tehát, hogy mi is piacoztatjuk remtsünk és feleslegünknek — ha egyelőbb állatok árán is. Tenyésztésközaink mi is csak keltre gravitálhatunk, Oláhország, Bulgária, Szerbia, stb. dunamenti fejedelemségek, az ezirányú tevékenységet azonban mihamarabb meg kellene kezdenünk, nehogy más államban megelőzzenek.

Az országosági remonda lovak beszerzése új alapokra lett feltéve s a f. é. augusztus 15-én életeleléléselt közant fogant életeleléléselt. A remonda lovak beszerzésére azzal bizottságok alkaltattak, amelyek ezennel csak 3/4 éves lovakat fognak beszerzeseni. Eddig ugyanis 2/4 éves csiókú vásároltattak. Az árak következőleg állapítottak meg:

Ország	Őszi	Őszi	Őszi	Őszi	Őszi	Őszi	Őszi
	Őszi	Őszi	Őszi	Őszi	Őszi	Őszi	Őszi
I. legalább 166 cm magasság.	1164	972	840	640	382	K	K
II. 156-166 cm magasság.	1028	840	714	516	318	K	K
III. 146-156 cm magasság.	906	714	516	318	240	K	K

Egyes vidékeken azután, ha a tenyésztési kedv serkentése úgy kívánja, az I. és II. osztályú lovakért 132 koronával többlet is lehet fizetni. A remonda lovaknak ezen szabályok szerinti beszerzése valóban figyelemre méltó gondolat, mert jobbnak, öklételeléléselt a tenyésztésre semmi sem készített inkább a gazdát, mint a bizonyosan remélhető magasabb ár. Csaknem 800 korona tehát a differencia Országországban a legrosszabb és legjobb remonda lo ár között, mindenesetre elég nagy tehát arra, hogy mindenki törekezzon tisztaltatja, nyugtessét és hiábánl remonták előálltassa.

Régen tudjuk azt, hogy a feleség számának szempontjával a tej mennyisége is kapcsolatos. A 3-éves feles járva a kétszeri felesessel szemben sokszor 20 százalékt tejszaporulat is mutatkozik, a többszöri felesre azonban nem szaporodik hasonló mérvben a tej mennyisége s az 5-6-éves fejésre legfeljebb 1-2 százaléktot fog emelkedni a tej mennyisége a háromszöri felessel szemben. Úgy látszik azonban, hogy az először leléltt ösziéknél a többszöri feles igen tenyeges befolyással van a tejelő képességre. Egy dntu tenésztésköz, *Heugland* a következőket írja. Egy előszében borjajott tehene, amely naponta 3 1/2 kg. erőkarmartást; 4-6 kg. répat s egy kevés szénát kapott, a borjajott utáni első három héten csak 3 1/2 kg. tejet adott naponta, háromszöri feles mellett. Ez időpontot követe. naponla nyolcszöri feleslett, mire csaknem háromszöri tenyeges táplálkozást kapott napi tejmennyisége 7-10 kg. emelkedett. A nyolcszöri feles három héten hétig lett folytatva, mire minden átmenet nélkül ismét csak háromszöri feleslett naponta, anélkül, hogy számottevően apadt volna a tej mennyisége. Ezen tehát évi tejmennyisége 2750 kg. volt. Egy másik tehátnt háromszöri felessel 5-6 kg. tej nyeretett; két-

szöri felesre 14-5 kg-rra emelkedett a mennyiség, amely megmaradt későbbben is, amikor ismét csak háromszöri lett fejve. Egy harmadik tehát háromszöri felesre 9 kg. tejet adott, nyolcszöri feles mellett három hét alatt 16 kg-rra emelkedett a tej mennyisége s ez változatlan maradt háromszöri feles mellett is s a háromszöri feles megkezdéséről számított 2/4 hónap multával még mindig 15 1/2 kg. tejet fejtett tőle. Azt állítja ezen kísérletekből kifolyólag *Heugland*, hogy a többszöri felessel olyan módon lehet fokozni az előszörelborjajott tehene tejt, hogy a tehát élete egész tartama alatt nagyobb mennyiségű tejet fog adni, mintha csak háromszöri feleslett volna. Nem szenved kétség hogy a tőgnek fő fejlődési időszaka az első vemhesség, még inkább pedig az első szoptatás illetőleg fejés idejére esik. Mennel gyakrabban lesz kifejve ilyenkor a tőgy, menl többet izgatott ezáltal, annál hatalmasabbá fog fejlődni, annál több tejt elválasztására lesz képesebb később is. Miután tehát *Heugland* elutasított a tapasztalatokat, elfogadható magyarázata van, miután az ezirányban kísérletezés sem kölséget nem igényel, sem speciális szakértelemhez nincs kötvő, kívánatos, hogy a gazdatsárok ezirányban kísérletezzenek, s kísérletük eredményét e helyen közöljék.

Véletlenül figyelem meg s figyelem meg most is egy igen érdekes esetet. Megfigyelésköz eredményét, bár a még nincs befejezve, nagyon is időszerűnek tartom e helyen már most feljegyezni. Egy tenésztésköz napi tej mennyisége 135 literre rugett. A tehének nappal legelőre jártak, éjleire pedig az istállóba lettek bekötve. Nagy hőség lévén, éjleente fullasztó meleg volt az istállóban, miérett is az éjlel való becsúszás az abbnagytartó s a tehének az istálló mellett karamban háltak. Már az első kint éjlelés utáni napon a tej mennyisége szaporodott, s dacára annak, hogy a legelő nem javult, de sőt az óriási szárazság miatt napról-napra romlott, az első kint éjlelésőtől származott negyed napra 15 literrel szaporodott a napi tejmennyiség. Ez a kísérlet a melyet csak a véletlen eredményezett — csak anny nyolag óta tart s végleges adatokat csak akkor szolgáltat, ha az ellenőrzés is meg fog ojetni. Csiszseretnek láttam azonban most e kánikulában közölni ez adatot, annyban is inkább, mert a valószínűség is ez eredmény mellett szól. A meleg istállóban, a mely éjleire se hűl le, sőt éppen ilyenkor sugázzik ki a falakból s a fedélszerkezetből a meleg, a testviz oláprózása mindenesetre igen jelentékeny, a mi bizonyára a tej mennyiségének rovására történik.

A gumókör elleni védekezést illetőleg semmiképp sem tud egységes eljárás létre jönni az állam között, sőt magában Németszárgban is a hány körülett, a hány volt fejedelemség annyféleképpen védekezik a pusztító betegség szemben védekezésköz, nem régebben a Lüneburgi körület adott ki egy röndeletet, a mely szerint köztenyésztési célokra csak olyan bikák használhatóak, a melyek legfeljebb három hónappal a tenyészgázolvány kiállítása előtt tuberkulin-próbnának vettekett alá és egészségeseknek bizonyultak. De gondoskodtak mindjárt arról is, hogy az ilyen tulajdonosok a betegségnek a bikája gumóköröknek találtaik semmit, se károsodjon. Megegyezésre jutottak a Perlbürgi állattenyésztési egyesülettel arra nézve, hogy nevezett egyesület 60 márká kárterítésben részesítse azon tulajdonosokat, kiknek bikája gumóköröknek találtaik. A mult ősszel 1462 db köztenyésztésre szánt bika közül 189 db bizonyult gumóköröknek. Legtöbbszöri gumókör volt a kelferizált bikák között, és képzelt 20 db ojtás bizonylatlan bezott bika közül 20 db találtott gumóköröknek. A Lüneburgi állattenyésztési egyesülettel arra nézve egyezkedés eljárásán állapottak meg. csy.

DOHÁNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A párisi kiállítás dohányjai és dohánygyártmányai.

Irtá: Kerpely Kálmán.

XV.

4. Románia.

Románia leveles dohányait csomózott és kereskedelmi célokra alakban, dohánytermelő vidékeinek nagyszámú fényképeit, mezőgazdasági kiállításától elkülönítve, a nemzetek utcájában, a román pavilonban mutatta be. Ezen kiállításnak kiváló érdekességét adott azon körülmény, hogy Románia dohánytermesztésének új irányáról, a finom cigarettá-dohányok termesztéséről és a téren elért eredményeiről számolt be oly célzattal, hogy a külföldi figyelmű dohányaira felhívja. Tette ezt nemcsak szemléltető módon, hanem egy francia nyelvű megjelent s a dohánytermesztést tárgyaló részletes, nagy munka közzétételével is.

Tagadhatatlan, hogy a románok e téren is oly ügyességgel jártak el, mint a mezőgazdasági csoportban bemutatott buzakiallításokkal, melyet oly szemléltető és instruktív módon állítottak össze, hogy az ember figyelmét önkéntelenül is lekötötte.

Szembelállítottak a román belföldi dohányokat, az újabban termesztett török yaka (ghiubek) hegy- és dombvidéki dohányokkal, annak demonstrálására, hogy a fajta és termesztő vidék okoszerű megválasztásával, miképp lehet a minőségi termesztés trére lépni. De bemutatnak egyúttal azt is, hogy a román belföldi dohányok, a helyesebb termesztés és kezelés mellett mennyire javíthatók.

Hogy a romániai dohányjövőkét fáradozóan siker koronázza, kitűnik abból is, hogy amíg azelőtt a belföldi román dohányt, csak a III-Ad és IV-ed osztályú cigarettá-dohányok előállítására használhatták, jelenleg az I-80 rendű cigarettá-dohányokhoz 25% belföldön termesztett török dohányt kevernek; a II-od osztályú cigarettá-dohány eddigéig 80% külföldi, török és görög s csak 20% romániai dohányból állott, jelenleg pedig már 50–60% belföldi török dohányt kevernek hozzá, anélkül, hogy a fogyasztó közönség a különbséget észrevenné. A sikeres eredmények dokumentálásul szolgálhat az is, hogy a görögországi „vovo” nevű dohányt importálták, melyből évenként 120,000 kg-t hoztak be, beszűntették s ezt, a tulcschati és maschki-körzet dombvidékein termesztett dohányokkal helyettesítették.

Romániában különben 4000–4500 hektárnyi területen; a termesztéssel $\frac{1}{2}$ – $\frac{3}{4}$ hektárnyi földdarabokon 16–20,000 természő (paraszti) foglalkozik. A termesztési féléveség a román patrifurati, a honosított puriscian és samsun, az eredeti török yaka (ghiubek) dohány.

Egynehány évvel azelőtt a román dohányok szín, iz és külső alkotásban sokkal rosszabbak voltak. A kedvező átalakulás annak köszönhető, hogy nemcsak a termesztés téren, de a dohány raktári kezeléséről és elvárosztásáról is szakítottak a régi, elavult rendszerrel. A dohányjövőkét igazgatósága, egyes kiváló szakemberek közreműködésével, az egész termesztést új alapokra fektette azon célzattal, a finom cigarettá-dohányok termesztését, a hegyek déli lejtőin s domboldalakon meghonosítani és a Macedónián divó eljárás szerint termesztetni és kezelni. A nagyszámú termesztési kísérletek eredeti török yaka dohánynyal, 3 éven át a jövőkét költésére vezették, melyek eredményeit kétségtelenül kitűnt, hogy Románia klímája s talaja, bizonyos fekvésekben, a finom cigarettá-dohányok termesztésére alkalmas és e tekintetben

teljesebben esik Macedónia számára. Ezen az alapon Románia dohánytermesztő vidékeit három csoportba sorolhatók, ugymint 1. *mezei*, (síksági), 2. a *dombvidéki*, 3. a *hegy-*, illetve *börvidéki* dohányokra.

ahol 30–40% durva homokot és kötőermeleket tartalmazó vályogtalajú lejtők déli oldalain, részint eredeti török yaka, részint samsun dohányt termesztettek. Ezek hár a hegyvidéki dohányokkal valamivel nagyobb levelek, szín-

135. ábra. A dohány 'török' Romániában, Dobruša dombvidékén.

A hegyvidéki dohányok a *dragaschani* és *terdeni* borvidék kötőermelek, részben mezei vályogtalajain nőtt dohányok a legértékesebbek. Az itt termesztett eredeti yaka dohány apró, finom levelet, szép világosbarna, vagy

tón kitűnő anyagot szolgáltatnak, különösen az eredeti yaka dohány. A dombvidéki dohányokat a jövőkét 110–140 koronát váltja be métermázsánként.

A hegy- és dombvidéki dohányokat tel-

136. ábra. Dohánytermesztő vidék Romániában, Dobruša hegyvidékén.

sötét aranyárga színű és jó zamatu. A jövőkét ezen dohányokért 140–180 koronát fizet a termesztőnek 100 kgronként.

A második csoportba tartoznak a dombvidéki dohányok *Dobrušában* és *Moldovában*,

jesen a Macedóniában divó eljárás szerint termesztik, előirt utasítások alapján, melyeket a termesztőknek szigorúan be kell tartaniuk. Az eredeti yaka dohány magyárt évenként Macedóniából szerzik be, egy kilódított tisztviselő ut-

ján; évenként 200 kg. magot vesznek, melyért kg.-onként a szállítási költség leszámlálásával, 6—8 koronát fizetnek.

A harmadik csoportba a *Havas-Alföld* mezei (síki) dohányjai alkotják, melyek Dombavitzra,

kiterjesztette, a termesztők 60—70 koronás átlagárakat érnek el.

A mezei dohányok szakszerűbb termesztésére, a jövedék mintaleteleket létesített, ahol a kistermesztők gyermekeit a dohány rendszeres

nek, a napon való szárításra tehát a meleg és száraz időre esk. Ezzel és sürribb illetéssel nemcsak a termés minőségét, hanem nagyságát is tetemesen emelték.

A hegy- és dombvidéki termesztők részére a jövedék nemcsak mintaleteleket állított fel, hanem a török módszer szerinti termesztés és kezelés gyakorlati legjesztésére külvienülül Maczedóniából hozottak előmunkásokat.

Romániában a hektáronkénti (17 kat. hold) átlagtermés 700—1200 kg. között ingadozik; a hegy és dombvidéken 700—800 kg., a síkvidéken 1000—1260 kg.

Nagy átalakulásokon ment át a dohányoknak a rakatárban való technikai kezelése is.

Régebben a belföldi dohányokat, világos vagy sötét színűek, kis és nagyobb levelek, finom szöveteiek voltak is azok, egyformán kezelték és fermentálták. A dohányok bázosása is sok kívánni valót hagyott fenn, úgyhogy a gyártásra „ereteknek” kijelentett dohányok szárazak, merevek, törekenyek voltak, melyeket a feldolgozás előtt sok vízzel kellett kezelni, ami a minőségüket és kinevezésüket hátrányosan befolyásolta.

Jelenleg a termesztett dohány eltérő jellegei szerint háromféle eljárást alkalmaznak. A nagylevelű sötétszínű cigarettadohányokat nagy máglyákban 40 fok C.-ig erjesztik és 100—150 kg-os blokkba csomagolják; a csomózott leveleket szorosan egymás mellé fektetve sajtolják és a hált még a sajto nyomása alatt erősen lekötik. Ezen eljárással, a levelek hosszabb ideig tartják meg szívósságukat, a gyárakban kevesebb vízzel kezeltenek s a gyártmányok tetszősebb külsővel bírnak.

A nagylevelű, de világos és finomabb anyagot kisebb máglyákban 30 fok C.-ig erjesztik; továbbá kezelik előbbiekhez hasonlóan.

Végül a kislevelű finom cigarettadohányokat a Maczedóniában divó eljárás szerint kezelik és nem máglyákban, hanem a természet által beszületett kis blokkban (maksulokban) előerjesztik és átválogatás után, a levelek csomozása nélkül basmabogsha kötegekben kezelik éppúgy, amint azt a török dohányokról szóló fejezetben leírtam.

Romániában a dohány termesztése 1864-ig teljesen szabad volt, 1864-től 1872-ig a kivitel szabad, a belföldi feldolgozás monopoliom, 1872-től kezdve pedig a teljes egyedúrság lépett életbe.

Dohánybeváltó rakatáruk vannak Bukarestben, a Dobrudzai körzetben *Izoesza*, a vaskában *Ghimptzi*, 2 dambovitzaiiban *Gaesti* és a romanzi körzetben *Vladuleni* városában, 7 millió kg. leveles dohány befogadására.

Rukarest és Jassy városában levő dohánygyárban, évenként 4 millió kg. belföldi és 500,000 kg. külföldi dohányt dolgoznak fel. A bukaresti gyárban 2200 munkást foglalkoztat s évenként 2 $\frac{1}{2}$ millió kg. hosszú vágású, finom pipa (cigarettá) dohányt, 151 millió db cigarettát, 12 $\frac{1}{2}$ millió oleó szivart és 40,000 kg. burnótul produkál. A jassyi gyár 900 munkással dolgozik s évenként 13 millió hosszúra vágott, finom pipadohányt, 60 millió db cigarettát és 1 millió db közönséges oleó szivart állít elő. A gyárakban 14 fajta cigarettát készítenek, melyeknek ára darabonként $\frac{1}{4}$ és 15 fillér között váltakozik; legtöbbit fogyasztanak a 2 $\frac{1}{4}$ és 5 filléres cigarettákból.

Hosszúra vágott, finom pipa (cigarettá) dohányt, 5 félé minőségben készítenek, melyeknek ára kilogrammonként 5—60 korona között váltakozik. Románia rövid idő múltán a finom cigarettadohányokat exportáló államok sorába fog tartozni, mert jelenleg a finom dohányt ugyan még a belföldön dolgozzák fel, de egyhány év múlva már a kivitelre is fog belőle jutni.

137. ábra. Szántó pafta Dobruza hegyvidékén (Románia).

Romantzi, Ilfov, Jalomitza és Tutova körzetekben, televényes, finom szemcséjű homokkal kevert agyagtalajban termesztetik. Ezen dohányok nagyobb levelek, sötétebb színűek, erősek, de egyben a legnagyobb termést adják. A ter-

mesztésére oktadják; másrészt a termesztőket is szigorúan ellenőrzik és az utasítások szigorú betartására kötelezik. A legnagyobb hibák közé tartozott, hogy a termesztők a dohányt igen széles sorokba 70—70 cm-es kötésben, igen

138. ábra. Dohánytermesztő telep (árny) Romániában, Dobruza dombvidékén.

mesztett főelősegék a román patrifurati a honcsodott paricsón és samsun. Ezen dohányokat régebben 40—48 koronájával váltotta le a jövedék; ujabban, mióta a mezei dohányok ok-szerű termesztésére a jövedék figyelmét szintén

későn illetették ki s így csak későn törhették. Az előírt rendszeres pánttannevelés el a kiültetés jelenleg trár az előírt szűkebb sorokba május elején eszközölhető, úgy, hogy a dohányok július végén, augusztus elején törés alá kerül-

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblyai Emil.

A baromfitermékek jobb értékesítésének módzatai.

II.

A hizlalású baromfival való bánásmód, az értékesítő szövetkezetnél figyelembe vevendő teendők.

Igen fontos dolog a hizlalásra szánt baromfiak helyes kiválasztása. Azon baromfi, melyet hizlalni akarunk, legyen fiatal (legfeljebb egy éves) teljesen egészséges és elég husos. *Fiatal* azért legyen, mert az öreg baromfi a felhasználás takarmányt nem értékesíthető jól, husa nem jó minőségű, tehát nem is értékesíthető jól.

A baromfi hizlalást különösen és behatóan ismeri önjártán, kisebbberről baromfi hizlalótelepet rendeztem be a gödöllői m. kir. baromfitenyésztőtelep és munkásképző iskolánál s ott sok kísérletet tettem a jó és rossz husban levő, a fiatal és öreg tyukok, kakasok, ludak, kacsák és pulykák hizlalásával.

Az eredmény valamennyit meg lehet hosszabb rövidebb idő alatt husban javítani s azt élvezhetővé tenni, de a leggyorsabban, ennél fogva a legolcsóbban mégis csak a fiatal, az egy éven alóli baromfi hízik meg.

A hizlalásra szánt baromfinak *egészségének* azért kell lennie, mert a mellett, hogy a hizlalóban nem híznék, hanem inkább fogyna, a hizlaló egész állományát megfertőzhetné, sőt a valamely ragadós és gyors lefolyású fertőző baromfi betegségben szenvedő, a baromfi állomány teljes elpusztítását is könnyen okozhatná. Azért igen fontos dolog, hogy a hizlalásra szánt baromfiak, egytől-egyig, mind egészségesek legyenek. Eről nemcsak a külsőt tekintve kell meggyőződnünk, hanem minden egyes baromfi kezébe kell venni, saját kinyitni s beletekintve meggyőződni arról, nincs-e fókély, vagy daganat szájában, nincsenek-e a szemek beragadvá vagy nem könnyeznek-e, nem tetves vagy övántagos-e teste?

Ha meggyőződtünk a kezünkben levő baromfi egészségi állapotáról, a tapogatás által egyuttal arról is meg kell győződnünk husos-e az?

A sovány baromfi hizlalóba nem tehető. Az tulajdonképpen beteg, mert ha az ilyen levágjuk, úgy a tüdejében, zsigerében tuberkolotikus elváltoztatásokat, vagy pedig heleben fonálférgeket találunk, melyek a lesorványodást okozzák.

A tyukoknál lehetőleg arra legyünk figyelemmel, hogy ezek bőre fehér legyen. A bőr fehér színe ugyan nem elodíthatatlan szabóság ma még hazánkban, mert a nem fehér bőrű tyukok is ha jól vannak meghizlva, gyorsan akadnak bevőre, de a külföldi nagy piacokon a vágott baromfi — ha bőre és zsirja sárgás — nem kedvelik s így az oly tenyésztő, aki külföldre öhajt hizott tyukot szállítani, ezen körülményt is jól vegye figyelembe.

A hizlalandó anyagnak egy-egy ketrecben egyfajta, nagyságtól, koru és nemű baromfi tehető. A különféle fajta, nagyságu, koru és nemű baromfi egy ketrecbe zárva nem hízik jól, a takarmányt nem tudja jól értékesíteni s így a hizlalás nem járhat a kellő és várt pénzügyi eredménnyel.

A tyukok közül legjobb hízőknak a fehér, csontszínű, palaszürke, kekes vagy feketés színű lábu és fehér bőrű magyar tyukok és ezeknek a langshan kacsakal való párosítása után lett utódjai bizonyultak; a sárgalábuk nem jól hízők és ha meghízának, bőrük és az alatt levő zsírréteg is sárgás színű, ami a vágott baromfiak külföldi izlés szerint nem ad értékesítős kúlsót.

A lud és kacsa fajtak közül jó hízőknak bizonyult a fehér magyar lud és kacsa. Ezek

azonban kicsinyek lévén jobbakk ezeknél az emdeni gunár és pekingi gácsérral eszközölt keresztezésből származó utódjai.

A pulykák közül, a fehér hazai pulyka nál jobbak a fekete francia, vagy a bronzszínű

ségek ama kereslet kielégítésére, mely az ily finom árúnál mutatkozik fog s emnélfogva, hogy a jövedelmező üzletet ne keljen félben hagyni, vagy azt korlátozni, a gazda azon elhatározására fog jutni, hogy környékének baromfi-

130. ábra. A dohánynak napon való szárítása Romániában. (Háttérben szárító pajtával)

amerikai pulyka, vagy ezek himzeinek a magyar tenyésztőtől származott vadékaik.

Természetes dolog, hogy azon tenyésztő, aki

tenyésztőtől szövetkezetbe vonja s így hizlaló telepét a szövetkezés által meggyógyítsa.

Hogy a szövetkezeti tagok baromfiainak összeszedésénél, a husosság és az egészségi

140. ábra. A dohány felüzése s napon való szárítása Romániában.

aki baromfitenyésztése keretében hizlaló telepet állított fel ezen üzletet nagy utánézés-sel és lelkiismeretesen ellátja, rendszeren rövid idő múlva azon helyzetbe jut, hogy a saját tenyésztetéből kikerülő baromfiak nem elég-

szempontból mire kell vigyázni, azt az előbbi fejezetben emlídtottam, ezen kívül még egyéb fontos tényező szerepel, s ezek a baromfiak alapára, a szállítás és baromfiak gondozása.

A hizlalandó baromfi, ha jól van a sok

közül kiválóan, természetesen már hizalás előtt is sokkal többet ér, mint a vegyes minőségű. De azért óvatosan kell lenni a szövetkezetnek, nehogy tulnagj aláparát ahozat a beszállítástól baromfiért. A szövetkezet tökélyre kockáztatja, a hizalásnál anyagba fektetett tőke 2-3 hónap kamatozatlán. A hizalás ideje alatt fertőző baromfibetegségek is lehetnek fel, s állományát egyszerre tönkre tehetik, avagy más csapás érheti a hizáló telepet. A szövetkezet tehát darabonkint, a baromfi korához és minőségéhez képest 10-12 fillérrel ha jobban is fizeti a kiválóat, mint átlagot, mint a helybeli kiskereskedő, vagy vándor tyúksző, óvakodjék a tulnagj aláparától. A végleges ár amugy is, az eladás után lesz megállapítva s a nyereség illető hányada kiosztva.

A beszedett baromfiakat a lehető legjobb képet mindjárt a helyszínen kell osztályozni, külön kosarakba rakni, s azután ha hosszabb utat kell járni a szállításhoz, a baromfi meg kell etetni és itatni.

A beszedett baromfiak szállítása tengelyen vagy vasúton történik. Mindkét esetben arra kell ügyelni, hogy a szállító kosarakban csak megfelelő számú baromfi tegyünk, hogy azok egymást ne zúghassák.

A gondozás abban áll, hogy a baromfiakat a szállítási előtt Tengerivel megetjük és nem hulladék vízzel megittatjuk. Ha Tengerivel lesznek szállítva napos időben ponyvával, vagy lepedővel kell a baromfiakat letakarni, ugy azonban, hogy aulról és oldalról elegendő levegőt kapva, a nap égető sugara ellen védve legyenek.

Megergézéskor a kosarakban 2-3 óráig pihenni hagyjuk, megittatjuk, de nem etetjük meg. Az etetés csak az osztályozás után már a hizáló ketrecben történik.

A szállításra nagy gondot és figyelmet kell fordítani, mert ha kosaranként a szállítást alatt csak 1-2 baromfi elhull vagy agyongázolódik, azt az üzlet nagyon megrázi s ily veszteségek a jóvelmezeséget nagyon alászállítják, sőt gyakori ismétlődésnél könnyen a szövetkezet feloldása lehet a dolog vége.

Az itt elmondott utasítás nemcsak a szedett baromfi, hanem azokra is vonatkozik, melyeket kisebb távolúságra, talán egyik vagy másik udvarból vagy majorból a hizalóba szállítani óhajtunk.

A baromfival a kosarokba való rakás vagy kisédes alkalmával szedőlen és embereségen kell bánni, azokat kinézni, ide-oda dobálni nem szabad, s legjobban ha a baromfi szárnyánál fogva jobbkézre fogjuk meg.

A megfogás úgy történik, hogy a baromfi feje mögé nyulunk s szárnyát hóna alatt megfogva, a kosárból kiemeljük. ily fogással a baromfiak legkevésbébb szenvednek. Az egyik szárnyánál vagy lábánál való rincegálás, fogdosás: kínzás, amit lehetőleg kerülni kell.

Dl.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutyra Ferenc.

A dögtérekről és gypmesterei telepekről.

Állati hulladék és hullárszéknek lehetőleg gyors és megfelelő eltávolítása közegészség- és állategészségügyi szempontból nagy fontosságú. Ennek dacára nálunk ezen irányban igen kevés és távolról sem kielégítő intézkedést talánunk. A jelenlegi állapotok annyival is inkább tarthatatlanok, mert nem véve ki a székes-főváros sem, alig ismerjük a város vagy község, melyben a modern tudomány kívánalmának megfelelő ilyen intézményt talánunk. A leg-több helyen az „ázsiai állapotok” gyűjtőnéve alatt összefoglalni és taláiban jellemzett viszo-

nyokat találunk. Nemcsak hogy az állategészségügyi törvényben és végrehajtási rendeletekben foglalt utasításokhoz nem alkalmazkodnak, hanem a higiénie legelemből szabályait ellenkeznek. Hány helyen van a dögtér ut közelében, mely helyen folyik a szennyvízcsatorna, sőt vannak helyek, hol a kisebb átlakok hullát (kutyát, macskát, sertést, juhát, marok) közlekedtetik a folyóba vetnek. Pedig ha a már fentebb említett két szemponton (a közegészség- és állategészség-) kívül hozzávesszük ezen kérdés három nemzetgazdasági jelentőségét is, hisz a hulladék és bármilyen fog feltűnő elmaradottságunkra van a tőle.

Gyegyk figyelembe első sorban, hogy a nemkellően eltakarított állati hullák bomlásnak, rothadásnak indulva, emberre és állatra egyaránt kellenem, sőt hátrazottan ártalmas gázokat produkálnak; szénsav, kénhidrogén stb. válik szabadba, melyek a levegőn kívül a talajt, a vizet is megfertőzik. A hulláknak képződött, u. n. hullámegyek legyek, szanyogók által kőnyben emelkednek, alkotják juthatnak. De ezenkívül fertőző betegségek (lépene, orbanz stb.) legkönyvebb terjedhetnek épen a hiányosan eltakarított hullak útján.

A legregibb és legegyszerűbb a hullák eltakarításának az elásás, elfödés. Ezen eljárás teljesen kielégítő és megfelel egy a köz-, mint állategészségügyi követelményeinek, ha a hullát elegendő magasságra földréteg borítja. Az elfödéshez szájfára szolgáló dögtér fogalmán kívül esik, megfelelő fizikai, chemiai és geologiai tulajdonságokkal rendelkező helyen jelölendő ki. Legalkalmasabbnak tartják a kavicsos talajt, kevésbé jó a homokos talaj. Meszes földben gyorsabban meg vége a bomlás, a humusz-talaj azért alkalmatlan, mert a rothadást termelőket szájfára jértek át. Alkalmatlanok az agyagos földek, mert bennük homoknak és veszednek a leggyorsabban a hullak.

A berlini császári egészségügyi hivatal kísérletekkel végzett arra vonatkozólag, hogy mennyiben veszedelmes a földbe azút hulla a környezetére. Vizsgálták az egyes pathogen baktériumok (kőrményz csirák) élet- és fertőző képességét, amikor is kitűnt, hogy pl. a cholera bacillus az elásás után 60 napig, a typhus bacillus és bomlás dacára 28 napig maradt életképes; a gümőkór bacillus a 60. napon még fertőző képes; a 95. napon már nem találhatók, a 123. napon már nem találhatók meg a hullában. A tetanus bacillus az, első 24 óráig 234. napon is még virulensnek, fertőzőre képes volt; a lépene bacillus az egy év múlva, a szarvóbacillus bacillus a 234 nap múlva a hullák elásása után is fertőzőre képes maradt. Kimutatták azonban ezen kísérletek azt is, hogy a föld, mely egy bizonyos távolúságon volt a hullától, nem tartalmazta a csirákat, ezért a talajviz sem tekintendő veszélyesnek, ha a hullát kellő mennyiségű földdel megfedjük körül. A vizkísérlet végeztén gyakori járványos megbetegedések abban léltek magyarázhatók, hogy ezeken a helyeken a hullát nem földréteg veszi körül, hanem víz, mely kimosza, kiszapolja és tovább viszi a ragályanyagot.

Az elfödés tehát adott viszonyok között kielégítő módját képezheti a hullák eltakarításának, bár nem felel meg minden tekintetben a modern egészségügy azon kívánalmának, mely a hullaktartástól azt kívánja, hogy a levegőt, a földet és a vizet tisztán hagyja.

Egy további, már szintén régebben használt módja a hullak megsemmisítésének az elégetés; nálunk az ismert *Tamács János*-féle hullátelek kemencék vannak egyes helyeken használhatlan. Tinktettel azonban arra a körül-ményre, hogy mindamellett, hogy aránylag nagy hőmérséklet, részben hőhatással a megsemmisítés is lehetséges, hasznát pedig nem hajt, ezért csak sok erővel rendelkező vidéken ajánlható. Csaknem ugyanannyi költséggel, a mennyibe egy jó hullátelek kezdeme kerül,

sterilizáló gépek állíthatók fel, melyek egészségügyi szempontból kifogástalanok, e mellett közgazdasági előnyökkel is járnak, a mennyiben pozitív hasznát is hajtának.

Németségben több helyen volt alkalmán ilyen sterilizáló gépek működésben láthatni. Lényegükben vége szűrőszűrőszűrők, melyekbe vizgőt szorítanak nagy nyomás alatt. A hullárszék, vagy egész hullak külön ezen célra berendezett vagy hengerekbe, az u. n. extractorokba kerülnek, melyekben a sterilizáló vizgő behatása alatt úgy fizikai mint vegyi átalakulásnak mennek keresztül.

A zsr és husból és csontokból kiolvasztatik; a csontokból az eny válik ki, mire a csontok elvezetnek a szűrőszűrőbe, összezúllanak. A hus, bőr és inak összegyűrnödnak, a mennyiben vizarlakomb legnagyob részét vesztik. Miután a hullárszék egy fenékűn nyílásokkal bír hengerbe tetteket, a folyékony résznek az extractorból egy másik, ez alatt levegőre csurognak le, az extractorban a legfőbbes után visszamarad a nyers anyag a zsr, eny és vizarlakomb hiányává áll. A zsr az eredetileg behelyezett anyag körülbelül 35/0-át teszi ki. Az alsó edényből a viz gőzök alakjában ismét visszavezetődik az extractorba. A nyers anyag kissé nedves felületű, gőzöktől ártatlott, a csontok annyira elvezetettek tisztárguk, hogy az utjak között széjelműrszoholhatok.

Az újabb sterilizáló gépekben a hullak koronként megmozdítottak, mi által a gőzök könnyebben és gyorsabban járhatják át, ami viszont idő- és fűtanyagmegtakarítással jár, amennyiben a hull a víz órályt már 60 óra alatt átparoláltak. A *Podevics* rendszere szerint az egész henger forgatható, az *Otto* és *Hartmann* rendszere szerint az extractorban elhelyezett rostaszeri fallal bíró dob.

A még vedes csont- és husmaradványok mitragyvá és buszítotté dolgoztatnak fel; a régebbi gépekben ezért külön szárító-kemenczék kellett helyezni, az újabbakban az extractor egy gőzfűtőre berendezett köpenyű veszik körül, mely aztán az extractor tartályát teljesen kiszárítja. Az alsó edényben összegyűjtött folyadék, eny stb. egy harmadik edénybe lesz elvezetve, hol szintén gőzfűtőssel szűri, szűrőszűrő összezúllává szűrhető be.

A hullátpalásra közben keletkező kellenem szaga gázokat vagy az említett harmadik edénybe a kondenzátorba vezetik, ahol lecsapódnak, vagy a gőzokában. Tényleg az ilyen géppel berendezett gypmesterei telepen bűz nem érezhető.

A gépben a hulla több órán keresztül 150° C. melegnek van kitéve, melyben az összes kört nemző csirák tönkremennek. Ezért egy közegészségügyi mint állategészségügyi szempontból teljesen megfelelő a hullamegsemmisítés edénye módja. Közegzasdagislag is kielégítő hasznaljon jár, amennyiben a befektetett tőkének kb. 5/0-át jóvedelmézi. Különösen a *Hartmann*-féle készülék az, melyet dicsernek. Ez három különálló edényből áll, melyeket csövek kapcsolnak össze egymással. A legnagyobb edény a tulajdonképeni extractor és szűrőszűrőszűrő, mellyel a kész hullalast emelhető ki, a hullából kivont folyadékok, zsr és eny a második edénybe vezetődik, ahol állás közben a zsr elkülönül az enyvtől. Az enyvet aztán egy harmadik tartályba vezetik, ahol sürűben párolják be.

Az ilyen gépek és telepek felszerelése 20-30 ezer koronát igényel, természetesen szűrgő ezt csak nagy befektetéssel bíró helyeken létesíthető. Ergebbtű a Németségországban már szintén elterjedt gyűjtőgypmesterei telepek intézménye volna létesíthető, melyekbe hermetizce jól elzár hullászálló kocsikon viszik a feloldozandó hullalast.

Zimmernann Agoston.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

361. kérdés. Gazdaságomban egy 9-es forgót (a 25 kát holdas tábláknak) rendeztem meg, u. m.: 1. tengeri, tr. 2. árpa, 3. buza (lőherrel), 4—5. lőherkaszáló (utolsó év, második kaszálás magok), 6. árpa, 7. zabosbüköny (takarmánynak), 8. buza, 9. zab. Az első éven tengeri alá 4—6 széklet körülbelül 420 mm. trágya szórtatik el, a trágya szétjéltetéseivel azonban igen sok dolgot van, úgy hogy rendszeren elkötünk a tengerivel.

Nem lenne-e helyesebb megosztani a trágyát, felét tengeri alá, mely így hamarabb elvethető lenne s felét a 6-ik évben árpa után öszi ugarba vagy a zabosbüköny lekaszlása után buza alá. Esetleg állítsak fel más forgót pl.: 1. tengeri, tr. 2. árpa, 3—4. lőher, 5. buza tr., 6. árpa, 7. büköny, 8. buza, 9. zab, vagy 1. tengeri tr., 2. árpa, 3—4. lőher, 5. buza, 6. büköny tr., 7. buza, 8. árpa, 9. zab. Mindenesetre a jelzett gabonamegkötésnek a forgóban meg kell maradniuk. *I. V.*

362. kérdés. Birtokom, mely eddig bérben volt és salótartalmú fekete agyag, 4 éven keresztül tengerivel volt bevetve, két csak 6 évvel ezelőtti trágyára, í. év október hó 1-én kezelemm alá kerül, ennekörra kérdem 1. vehetek-e ősszel e földbe buzát s mily eredménnyel? 2. A műtrágyák közül melyik a legmegelőbbi ill. földbe s mennyi a szükséges holdanként? *L. V.*

363. kérdés. Évenként vetek négy tábla lőheret, két tábla tavasszi árparat, két táblát pedig öszi rozs, esetleg buzát. Két táblát meggyarjatk két kaszálásra, kető pedig egyszeri kaszálás után juniusban fel lesz szántva. De sokszor megessik, hogy hideg tavasz, vagy száraz május esetén az öszi kaszálás nagyon silány és inkább a második kaszálás igérkenek jobbnak, de ezt be nem várhatom, mert felszántás alá kerül, hová kerüljen. Kérem megfelle takarmánymint vehetnek őssze, amiből egyszeri kaszálás után nagyobb tömegű takarmány nyerhetnék, és amit szintén juniusban felszánthatnék.

A talaj részben vályog, részben kötött sárga agyag. *K. J.*

364. kérdés. Az úradalom a községi állatorvos által 227 árú ideai malacokat ojtattat be sertésorbancc ellen és az állatorvos 12 fillért számított fel darabonkint, azonkívül pedig mivel két alkalommal történt az ojtás, 16 korona napidíjat, daczra annak, hogy a községi szabályzat szerint csak 1 korona jár egy látogatásért. Mint évszak a jelenlegi állatorvos elődje csak 10 fillért számított és semmi napidíjat. Az ojtányagot az úradalom alá. Kérem tehát jogában áll-e az állatorvosnak 12 fillért felszámítani egy darabnak a beojtásért? *W. I.*

365. kérdés. Az állatorvos a malacok között orbanccot állapított meg, 4 elhullás is volt és az alkalomra elrendelte, hogy az egész sertésállományt az ólban kell tartani és nem szabad legelni, aminek az én pusztám zárt az idegenkéfélt és másokéval nem érinthetik, okvetlen szükségese-e a bezárás így nagy meglében. *Bánhegyes. A.*

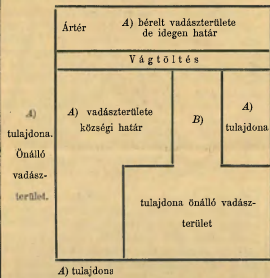
366. kérdés. Kérem tudatni velem, hogy kötelese-e a tulajdonos a paradés fogatja után is községi közmunkát végezni, követ a községi közkedésű útra hordatni, vagy csak az igazgatók után illető munkát köteles teljesíteni. Idáig csak az igazgatók után követelték, de most a paradés fogatja után is. *M. J.*

367. kérdés. Községi határunkban fekszik A. és B. birtokos ingatlana, B. ingatlan 600 hold, A. tulajdona a határ és a rajz baloldalon van, a kettő között községi terület A. vadász bérő bérelte. A Vágtöltésen túl az árterében a részontli községnek van egy darab része, mely szintén A. vadászterületéhez tartozik.

B. tulajdonos kiindulva abból, hogy A-nak a jobb oldalon levő, önálló vadászterület nem képezhető, önálló csatlakozási joggal sem bíró füzesse, 18 kat. hold, nem lévén külön vadászterület, B. tulajdonához mint önálló vadászterülethez csatlakozónak volt és keresztül vinni akarja a törvény megjelölt intézkedése alapján.

Kérdem most, vajjon jogosan kivithető-e ez akkor, ha mint a rajzban feltüntettem A. kis darabja összefüggésben van A. töltesületén vadászterületével, bár az más határ

Vág folyó.

vagy összefüggésben van a Vágtöltéssel is, melynek, mint a közszépen fekvő területnek a vadászati joga egész a községi határ hosszában A. tulajdona.

Röviden tehát kivithető-e, hogy A. terület B. területhez legyen csatolva akkor, midőn A. vadászterületével, mint tulajdonosával összefüggésben van.

Ha tényleg a B.-hez volna köteles csatlakozni, kikerülhető-e azáltal, hogy egy sor pl. használt távirda-sodronnyal körülkeríteti a tulajdonos A. területét és minthogy az fűzes, erdőserű akácosz, részben gyümölcsös- és fűztelep (korfondó) kertnek nyilvánítja, mely a törvény szerint nem vadászterület. *H. V.*

368. kérdés. Konvenziós cseledeknek évenként és fejenként 20 kg. hús tartozom adni, melyet rendszeren kisajlezteztet juhainból szolgáltatom ki és fogyasztási adót ezen konvenzió húsdíj méréddel nem fizettem, jelenleg a fogyasztási adó bérletje követel minden kg. hús után 4 fillér fogyasztási adót, köteles vagyok-e ezt megfizetni? *E.*

369. kérdés. Aratóimnak szerződés értelmében tartozom 10 hl. munkásbort adni ingyen, köteles vagyok-e ezért fogyasztási adót fizetni és mennyit? *B.*

370. kérdés. A bérlethez tartozó és a községtől távol eső három pusztai birtok előzőleg a községi pótadóknak csak felét fizette, a legutóbbi községi kérv. grúlls elhatározta, ha 15 nap alatt nem tudja a tulajdonosok önkormányzat kiutatni, miszerint az illető majorkák mint önálló puszták vannak felvéve, így ezen kezdetűben nem részesülök ezentul, az összes pótadót én tartozom fizetni, sőt visszamenőleg a mult évre is köteles vagyok a pótadóköllönözöket megfizetni. Köteles vagyok-e ezen önkormányzat megvezetvén és ha igen, miként szerethető meg ezek a legvárdebb idő alatt? *B.*

371. kérdés. Jelenlegi állásomra a bérő 1901. év. január 1-én mint önálló gazdatisztet fogadtam fel. 1901. április hó 1-én minden ok nélkül felmondott és felmondását avval okadolta, hogy én ögem csak 3 havi próbaidőre fogtam fel és mint a bérő 3 hónap, 3 hónap tovább gazdatisztet nem tart, butorostól és

családostól elkötötték. Irásbeli szerződés nincs közöttünk, az állást részemre egy ügynök közvetítette, ki fellegadásommal jelen volt és én nekem provizó fejében 50 forintot kötöttem ki, miert 6 ögem be is perelt és a temesvári járásbíróhoz el is marasztalt. Kérdem tehát amennyiben oltvelem nem his, hogy mennyi időt tartozik nekem a bérő megterítési? A lakást meg ma is élvezem, jogosan élvezem-e? A kereset már be van adva a járásbíróhoz, hol már tárgyalás is volt és ott állítja, hogy ögem nem gazdatisztnek, hanem ispanknak fogadtam fel és így az ügy a szolgabíróhoz ér. *S. Szik.*

372. kérdés. Több gazdálkódó kérdi valamely gazdálkódó társukat, hogy e lap feleletek rovataiban írják meg, hogy nyugoti marha 2—3 hónapos borjúknál járványserzeten felépít *sümirgy belegységnek* — kezdve fején és terjed az egész testre — mi az orvoslása és kezelési módja? *B. I. z.*

373. kérdés. Az olajpogácsák hazialás czéla melyik a megfelelőbb etelési módja; megörölve porrá, vagy pedig vízbe áztatva és úgy a takarmánnyal keverve. Mennyi adagolnád belőle 500 kg. öslyásra az 1-ső, 2-ik és 3-ik időszakban. Jelenleg 2 hónapos hizókór van sző, amelyek 3/4 s kg. kukoricázdrát, 1 kg. lisztkorpató kapnak zöldb zabosbükönyvel, elfogytatni ennek zöldb családméret. *F. J.*

374. kérdés. Egy távolfekvő kaszálóóról — nagyon rossz után, két folyón át — nagy bajjal és költséggel tudom megjelöthés nagy mennyiségű szénával haszallítani; az hiszem nagy előnyömre szolgálna, ha szénamint sajltól bálókban fuvarozhatnám buza. Kérem tehát azon gazdaságaimat, kik e téven gyakorlatiasnak bírnak, emögöt e lapok „Felelet” rovatában felgösztagostani, hogy: 1. hol lehet a legjobb kézi szénasajító beszerzeni? és mi annak ára? 2. mikor lehet a szénát préselni? milyen súlyú bálákat lehet sajltolni? mi az óránkénti munkaképesség? hány ember igényeltek a szénasajítóhoz, hogy a munka fenntaradás nélkül legyen megterítve? 3. s sajltól szénabálók mint olyanokat — lehet-e elkenni és hová? vagy szét kell-e azokat bontani és a szénát kaszába rakni?

Megjegyzem, hogy kísérletemre egy lőörre berendezett szénapréssal — miután az igavonó állatot tuleszigazja az ember — nem váltak be. *F. L.*

375. kérdés. Két buzabátáblában, mely zab után vetettek, sok zab kikelt és jó át is telelt s mint ma látom, rendes időben be is fog érni. Kérem velem tudatni, hogy a cséplés után milyen után választatom el legegyszerűben és legtisztábban a buzát a zabtól. Kérem azt is, nem volna-e mód már a cséplésnél aként eljárni, hogy a buza a zabtól külön választassék? *B.*

376. kérdés. Dombos, agyagos, tehát — különösen eső időben — neheze talaj, melyek aratóeg (marokrok) használatla legajánlatosabb, tekintve a szükséglet vonóerőt, könnyű kezelhetőséget, tartósságot s jó, tisztá munkát esetleg dült életben is? *Sz. E.*

Felelet.

Megfelelő vetésforgó. (Felelet a 361. sz. kérdésre.) Kilenczes forgóban egyszer trágyázni és ekkor holdanként kb. 400 q. istállótrágyát használni semmi esteire sem helyes. Az első vetésforgónak hibája hogy lőhere után árpa és nem buza következik. Legmegelőbbnek tartom a második vetésforgót, melynek trágya zisa volna: 1. tengeri 250 q. istállótrágyával, 2. árpa, 3. 4. lőhere, 5. buza, 6. zabosbüköny 150 q. istálló trágyával, 7. buza, 8. árpa, 9. zab. Inge ajánlatos volna ezenkívül a lőheret követő buza alá 125—150 kg. szuperfát alkalmazni. *Cs. S.*

Tengeri után vethető-e buza. (Felelet a 362. kérdésre.) Tengeri után vethető buza, tőve, hogy a tengeri idejében lekerül. Műtrá-

az bizonyult fontosnak, hogy minél több könyvben emésztőhé szervesanyagot elessünk az állatokkal.

Az elajogatósa etelési módját illetőleg egyáltalán nem ajánljuk annak vízben való átztatását, hanem legjobbaknak az tartjuk, ha az állatok durván darabos s zsekszával keverve (tölen a rövid takarmányra, pl. a repára hirtre) kapják. Mint új előfizetők megfigyelme ajánljuk a „Közlelek” 10. és 11. számainak „A marhahielzéses teriojia praktikus szempontból” című közleményét.

Cselki.

A kéziérő berendezett szénasájtólelőről. (Fóletel a 374. sz. kérdésre.) A kéziérő berendezett szénasájtó ára 500–600 korona körül változik. Nálunk Claytor & Shuetz-leworth, Hoffherr & Schrantz és Umrath & Sza gazdasági gépgyárakot utján szereshetők be. Mindhárom cég Budapesten tart ragtár. A szénasájtó mellett akkor, mikor kázalozható állapotban van, azaz annyira kiszáradt, hogy nem kell tartani a megfűledéstől.

A kéziérővel hajított szénasájtók rendszeren 90–120 cm. hosszú, 45–50 cm. szélesség és 60–70 cm. vastag hasadékalu balokot készítenek, melyeknek súlya az illető sajtó anyag minőségére szerint 55–80 kg. körül változik. Minél finomabb szűz a sajtóval anyag, annál tömörebbre sajtókat, annál súlyosabb lesz a sajtó hal és viszont. Ilyen balokot három-négy munkás egy óra alatt — ha kelőben be vannak gyakorolva — 6–8 darabot képes készíteni s így egy nap — 10 óra munka időtartamánál — körülbelül 35–60 métermázsájta sajtót szénát vagy szalmát állít elő.

A sajtóval szénát állító gépek szerkezetek, könnyű a kezelésk, szállításk és ha a szénasájtó állapotban lett sajtóval, csakugy eltarthatók, mint a kazalba rakott széná. Kazalozás csejzábbá a balokot szétbontani nem kell, azok egymásra rakhatók s csak arra kell ügyelni, hogy az ily öszerakott balók közli részekben víz ne jusson a széná közé. Ért tartó a balokot vagy pedig ha a pl. nábsapjába rakni, vagy fedővel a ny. lincet, a balrákát szalmával vastagon beföldni, esetleg rá gyékénytakarót fektetni.

A Hoffherr & Schrantz cégtől beszerezhető, folytonosan működő amerikai kőr-szénasájtó léőre berendezés 80 métermázsájta napkaszábirás mellett 3 embert és 2 lovat igényel. Készít 40–60 kg. súlyú csomagokat. Kezelése elég egyszerű, ára körülbelül 1500 korona.

i. S. P.

Buza elválasztása zabtól (Fóletel a 375. sz. kérdésre.) Buzát a zabot elválasztani nagyon nehéz feladat és csak többszörös törőszűrőn átírva, de akkor nem teljesen. A kereskedés felmentett körülménye, hogy a zabot a buzával teljesen egy időben fog beírni, nem választózn, azaz legalább is a zab nem fejlődik ugy ki, mint a buza. S így lehet remény arra, hogy a következő buzazsem és a fejletlen sőt anyit zabsem közl lesz olyan különbség, amint a triór már kihatásán.

Tandacsos lenn a kéziérő buzát már cséplés alkalmával is osztályozni, azaz osztályozó hengeren át keresztelni. A zab egyrésze már itt is elválasztandó a buzától s az u. n. I. osztályú buzától, melyben erős nagy szemek vannak, a triór könnyebben fogja a zabot kiválasztani. Mindazáltal nem bizonyos, hogy a zab teljesen is lesz választható. A búkőri hasonlóképen csak a triórral vehető ki a buzából, de ez is tökéletlen munka.

Kérdéstevő jó tenné, ha beszerezne a Kühne E. gépgyára által árusított Kayser-féle gabonacentrifugót. E géppel sikerült már árpából a szőszös-bűkkönymagot ugyszólván teljesen kiválasztani. De a zabot a buzából ez sem válassza ki tökéletesen. Többször a szőlőrostos és triór alkalmazással lehet csak eredményt jutni.

Aratógépek dombos vidékre. (Fóletel a 376. sz. kérdésre.) Dombos, lejtős helyen minden ma

nálunk használatban levő marokrák aratógépek tud dolgozni. Hogy ezek közül melyek felel meg leginkább a lejtős területre, azt meghatározni hajnos. Ugyszólván egyformán jó munkát végez mind, a vonórésztékisletet is aránylag elég egyforma, legálább jelentékeny elterelésre e tekintetben alig vannak.

Ha kérdéstevő különösebben érdeklődik a dolog iránt, az aug. hó végén Liptó-Sz-Miklóson rendezendő aratógépbemutaton lesz alkalma a marokrák aratógépeket elég lejtős helyen munkában láthatni. i. S. P.

VEGYESEK.

Mal számmunk tartalma:	
Oldal	
OMGE. közleményei.	1079
Be nem vallott remények.	1080
Állattenyésztés.	
Apróságok az állattenyésztés köréből.	1081
Dohánytermesztés.	
A párisi kiállítás dohányos és dohánygyármintái. 1082	
Baromfi-tenyésztés.	
A baromfi-tenyésztés jobb értékesítéskének módzatai. 1084	
Állategészségügy.	
A dögterelő és gyomortisztogató.	1085
Levelészekről.	1086
Vegyesek.	1088
Értesítések.	1089
Szerkesztői Beszettek.	1091

Halálözás. Madi Kovács György val. b. t. tanácsos, cs. és kir. nyugalmazott tábornok, a cs. és kir. 12 gyalogezred és az 1-80 osztály vezérparancsnok tulajdonosa az „OMGE.” fogja 1901. évi július 1-án élt éves korában hossza szenvedés után pusztá-gerjén birtokán elhunyt. Július 3-án temették el a paksi családi sírboltba.

A Magyar Gazdaszövetség gróf Károlyi Sándor előnöke által tégnap délután tartotta meg igazgató-választmányát ülést. A folyó körülmények miatt a választmány az ülést a gróf Bernáti István, a szövetség ügyvezetői jelentést. Bejelenté az ügyvezető, hogy a kassai kongresszus határozatait teljesítészen a vállalás- és közoktatásügyi miniszterhez, Wlassics Gyula miniszter erre az előnökhöz intézett levelében kijelenti, hogy komolyan foglalkoztatják a Kassán fémleltek eszmeik. Az igazgató-választmány ezt ürvendésben tudósít veszi. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternek ugyancsak a kassai kongresszus tárgyában kell leíratnunk arra az óhajára, hogy a gazdák is vegyenek részt az ipari alapítvánok, a választmány ezt helyesnek és szükségesnek tartja s keresni fog módot arra, hogy az óhajokhoz eredmények is fűződjenek. A földhibeltézet-kezelés ügyében a választmány a gróf Bernáti előterjesztésénél indítvány tetteit, hogy a Gazdaszövetség tegyen lépéseket az iránt, hogy a költőt érdekel birtoknál vetések figyelembe az erdő-üzemtervek szerint megállapított jövedelem és ugyanaz volna kívánatos a szabad erdő birtokokra néve is. A választmány a gróf Bernáti indítványát elfogadta. Foglaltzott végül az igazgató-választmány az agrárprogram tervezetével, amelynek alapját a Gazdaszövetség többször publikált programja képezi. Az igazgató-választmány a programot az időközben szükségesse vált módosításokkal helybenhagyta.

Gazdák és földesurak. Zemplén vármegye gazdasági egyesítése legutóbbi ülésén egyhangyul hozzájárulását jelentette az „OMGE.” közgazdasági szakosztálya által a mezőgazdasági termények áralkulását befolyásoló körülmények szabályozása tárgyában hozott határozatokhoz.

Magyarország komlótermésének állása 1901. július havában. I. Folytatás. Kömlőterményünk telése általában mindentől keletig volt, a rendes időjárás mellett a tavaszi munkálat idejében vehették: így a tavaszi fejlődés jó ígért. Ma az inda nagygyűrészt tétő

ért, a lombozat ide zölde, erőteljes, némi elmaradást csak az új zetek és az igen régi trágyázatlan telepek növényzete mutat; melékhatások közepes mennyiségben felül fejlődtek általánosságban, a bimbózás megindult, Dunántúl a virulás is, úgy hogy a mári komló szélese részei július közepé táján 80% hamarabb is megindult; 2. Kártelek kismértékű. A tavaszon általában a bolha lépett fel, de a nyári esők csakhamar lemosták, helyenként (Erdély) a csimász s löteji rigta meg a töket s tett 3–4%-nyi kárt; növénykórosító közül alg egy pár helyen a vörös penész (Félvölde), ritkábban a korompenész. Már az utóbbi két a vihar s szél tettek (Dunántúl, Alföld), alg alg 1–2 helyen volt, utóbbi heteken a szárazság nyomja a fejlődést s ez valószínű ok annak is, hogy idén az általános virulási ой hamar megindult. A termésreányos — dacára a közp-felölések ma még nem fejezhették ki szé-mükben. Az erőtelj. részekben s a Dunántúl 80%-ban jó s 50%-ban igen jó termés várunk, a Földföldön az Alföldön 70%-részen jó s 70%-részen közepes termésre számítanak. Hozzávetőleg ez éven 2500–2600 mm-másra tehetőnk: ha nagyobb baj közbe nem lép. Tavaly 2430 g., 1899-ben pedig 2047 g. volt a termés. Utolsó héten a szárazság erősbült, a fejlődés némileg megakadt. Fentí jósolt szám tettek kibeszédhet: de ennek ellenőrszűzölés — a jeleköl már is itélve — a többz normális és finom lesz, a melyen már egy pár éve nem volt. 4. Külföldi komló. Egész Európában a közepesnél jobban áll a komló. Csehországban a karó 70%-ra nótt fel, s erőteljes, bár több mélykájában is lehetne. Bajországnban a fejlődés némileg megakadt. Fentí jósolt komlóbolha s bétég még pusztít. A Rajna mentén esős lejtés az idő, a komló lassan nő, de egészséges. Franciaországban s Belgiumból szintén jó hírek érkeznek. Jó nékünk tudni, hogy miként áll a külföldi komló, mert a mi árunk is aképp alakulnak. Galicziában már elővételben a komló ára 100 g. kg. körül 90–100 koronát igényel. Elővételben a csak uradalmaink mennek bele, de akkor is csak hazai sörgyárral. Ajánlatos azonban ha a magyar termelő kapcsolatot keres a sorsesvári vagy lajosiavai szeptemberi komlóvásárral, de bármely komló-ügynök rendelkezésére, a kolozsvári komlótermesztési szaktanárn (Hunyváter 6. sz.). Jó meg tudni, hogy október elején az OMGE. egy országos komlókiállítás is rendez (díjazással), melyre már most lehet jelentkezn (minta fél kg.), s amely kiállításra számtalan hazai s külföldi sörgyáros készüldök, megismerend a magyar komlótermesztést.

Munkástanfolyamok. A földművelésügyi miniszter rendelkezése minden állami szőlőtelepen megföldesítendő a szőlőtelepek, hogy ezek egy évig a telepen foglalkozzan, s a szőlőművelés munkájában teljes jártasságot sajátítsanak el. Ezeknek a munkásoknak foglalkoztatása tisztán gyakorlati s csak annyit elméleti magyarázatot adnak nekik, amennyi okvetlenül szükséges, hogy megértsek, mi ok-szakban a munkások odvára kifejezést, hogy éven megmunkálják a fűszert egyel már is eredményeket mutathat tel, amely bízást engedéleni az egytel egészséges fejlődést és virulását. Kun Gyula egytel előnk Álvási az íllés vezetést és felkéri Szentay Kálmán II. éves hallgatót, hogy az amerikai gazdálkodási rendezővel írt érkezeszt tartsa meg. A érdekes és tanulmányos feladatokat egy érdekelő levélben három kérdést vetett fel és pedig: Miként védekeznek a gazda az agrárszociálmus ellen? A melyen igazonó állatot tartsnak? és vé-

de a komló-üzemtervek szerint megállapított jövedelem és ugyanaz volna kívánatos a szabad erdő birtokokra néve is. A választmány a gróf Bernáti indítványát elfogadta. Foglaltzott végül az igazgató-választmány az agrárprogram tervezetével, amelynek alapját a Gazdaszövetség többször publikált programja képezi. Az igazgató-választmány a programot az időközben szükségesse vált módosításokkal helybenhagyta.

Gazdák és földesurak. Zemplén vármegye gazdasági egyesítése legutóbbi ülésén egyhangyul hozzájárulását jelentette az „OMGE.” közgazdasági szakosztálya által a mezőgazdasági termények áralkulását befolyásoló körülmények szabályozása tárgyában hozott határozatokhoz.

Magyarország komlótermésének állása 1901. július havában. I. Folytatás. Kömlőterményünk telése általában mindentől keletig volt, a rendes időjárás mellett a tavaszi munkálat idejében vehették: így a tavaszi fejlődés jó ígért. Ma az inda nagygyűrészt tétő

gúl? Hogyan lehetne nagyobb, ugyintzen kisebb birtokosok és több gazdász, esetleg ipari termelési ágat egyesíteni oly módon, hogy előállított nyersanyag, előnyösebben legyen értékesíthető. Elnök jelenti végül, hogy az egyület által kirt pályadíjakra 6 pályázat érkezett be. A pályamunkákat az illető szaktanároknak bírálták meg, amelynek eredménye szerint: *Semény* Kálmán II. éves hallgató „A czukorérpámag termeszése” című munkáját 50 koronát, *Ujváry* Gábor „A borjuveles” cz. művét 40 koronát, *Förös* Sámuel hasonló című munkáját 30 koronát nyertek jutalmul. Uj elnökök megválasztották: *Soltész* Sándor II. éves hallgató szótlósággal, jegyzővé pedig egyhangúan Nagy Bélát I. éves hallgató. *Kun* Gyula és *Semény* Kálmánt fíradhatatlan szorgalom elismerésül pedig az egyület tisztelőiből tagjává választották meg.

Szakértekezet a szeszkontingens felhasználása tárgyában. Az 1900. évi IX. t. c. alapján a földmívelési miniszter feladata a szeszkontingens pályázók közül kiválasztani azokat, akiknek mezőgazdasági viszonyai a kontingens megadását legjobban indokolják. A földmívelési miniszter meggyőződést kívánva szerzeni a felhasználás eddig általa követelt rendszor helyes ségéről, az érkekelteket h. 6-2 évi szakértekeztetve hirta, melynek részt vett *Darányi* földmívelési miniszter emlékeite alatt a pénzügyminiszter részéről *Schreiber* Viktor miniszteri osztálytanácsos, a földmívelési miniszterium részéről *Tornyay* Béla miniszteri tanácsos, *Károly* József oszt. tanácsos és *Szénasi* Lajos min. titkár, előadó. Az OMGE részéről *Rubinek* Gyula ügyvivő titkár, a Mezőgazdasági szesztermelők egyesülete részéről *Kolok* István és *Szevera* Károly, a Sárosmegyei Gazdasági Egyesület részéről *Bujarovicz* Gyula, *Heéry* Ernő, a Szepesmegyei Gazdasági Egyesület részéről *Wolán* Árpád.

Az érkekelteket a földmívelési miniszter által feltett kérdéseket pontonként letérlyalva, a kontingens felhasználásáig követelt eljárás alapelveit helyeselte, csakis a részleteknél kívántak egyes felszólalók az eddigi eljárások szabályaihoz esékly módosításokat. Különösen erősen nyúlt kifejezése az az elv, hogy csakis olyanok részesüljenek a kontingens kedvezményében, akik a bejelentett birtokok tulajdonosai s akiknek kontingens igényük kisebb.

Misztrifikáció. Egy közgazdasági hetilap közlése nyomán néhány naplaj is közölte azt a hirt, hogy a földmívelési ügyi kormány egy telepítési bank létesítése ügyében egy francia pénzszoporttal tárgyalás t megállapodásra és jntoztak. Illetékes helyről hirt értesítés alapján jelenhetjük, hogy ez a hirt teljesen alaptalan.

Gyümölcskállitás Kassán. Az Abaujtornamgyei Gazdasági Egyesület június 3-iki érkekelteletén elhatározta, hogy az ószon október havában gyümölcskállítást rendez Kassán, amely egyben gyümölcsvásárlással lesz egybekötve. A kállítást, bemutatót a szomszédos Gyimes, Borsod, Zemplén, Szepes stb. megyék gyümölcstermesztői. A kállitás helye valoszinleg a kassai nyári szinkör lesz, melyet ideiglenesen átalakítanak a kállitás céljaira.

Borászati érkekelteket. A földmívelési miniszterumban *Darányi* miniszter emlékeite alatt nagy érkekelteket vett h. 3-án az országos mintapince szövetkezetnek szervezése tárgyában. Részt vettek az érkekelteket *gróf Károlyi* Sándor, *Hommersberg* Jenő, *Áposton* József és *Bernáth* Béla orsz. képviselők, *Förös* Géza, *Hajós* József, *Baross* Károly s a földm. miniszterium több tisztviselője.

Az érkekelteket tagjai amaz óhajuknak adták kifejezést, hogy az intézmény más alakot nyerjen s ebből kifolyólag a czime is megváltozassék és pedig a Magyar Bortermelői Orsz. Szövetkezte vagy ennek megfelelő czim használtassék. Magának a mintapincének — mint egy melék intézménynek fenntartását kivánatosnak mondoták ki s a kullított kivitel és egyéb tanulmányi czélokra szolgáljon s megmaradna a földmívelési miniszter felelőssége alatt. E szövegekre az érkekelteket részben vonatkozó javaslat ezen változások mellett újabb átdolgozás alá kerül.

Szarvasmarha-díjazás. A Szalmárnemgyei Gazdasági Egyesület a földmívelési ügyi miniszter ur által adományozott pénzdíjakkal és az egyesület által adandó oldekekelteit 1901 július h. 29-én d. é. 10 órakor, Szénvárrányán szarvasmarha-tenyésztődíjazást rendez. Bemutató s illette díjazást kerülnek: I. Kisgazdák tulajdonát képező kis borjas tehének. II. Kisgazdák tulajdonát képező 2 éves öszörbork. III. Kisgazdák tulajdonát képező 1 éves öszörbork. IV. Közép- és nagybirtokosok tulajdonát képező kisborjas tehének. V. Közép- és nagybirtokosok tulajdonát képező 2 éves öször. VI. Közép- és nagybirtokosok tulajdonát képező 1 éves öször és VII. Közép- és nagybirtokosok tulajdonát képező 1 éven felüli hibaborkok.

Pozsonyi Szőlészeti és kertészeti iskola. Pozsony városa által 1832-ben tett alapítványi összegekből fenntartott szőlészeti és kertészeti szakiskolát *Darányi* földmívelési miniszter állami kezelsébe vette. A régi terület helyett, melyet eladtak, megfelelőbb helyet vásároltak s ezen már az ószon gazdasági építkezések fogtak. A város által a tanulók ellátásának fedezésére tett 16,000 koronás alapítványi kamatai, ugy a gazdasági egyület és más által tett ösztöndíjak eredeti céljaiknak fentartják. Az új szakiskola jelentékeny tényező lesz a Kiskirpátok szőlőművelésére.

Eredeti arab lovak Magyarországon. A földmívelési miniszter *Fodallal* el Hedad Mihály bábobáni ménesparancsnoktól a mult h. 6-ó folyamán küldötte Konstantinápolyba a végbél, hogy a bábobáni állami ménes részére vérfelkallítás céljából arab telivérkancákat szerezzen be, ki is e megbízatásnak megfelelően a Kis-Ázsiában lévő „Chieptek” ottomán császári ménesállományból négy darab anyagkancát és egy szopos csikót szerzett meg, melyek e napokban már meg is érkeztek Bábobánra.

„A mikroszkópi gyakorlat elemek” című könyv jelent meg dr. Lendl Adolf intézetnek kiadásában. Czélja a könyvnek bevezeteni a kezdőket a mikroszkópi vizsgálatokba, utasítást adni a preparátumok előkészítésére és mikénti vizsgálatára. Orvos, gyógyszerész, technikus és

mások használják a mikroszkópot, de sok művelt ember is mint műkedvelő foglalkozik már mikroszkópi vizsgálatokkal, mert a természet minimálisan apró részében egy oly tanulságos és gyönyörűdötölét nyújt a fellegyőzést szemek, mint nagyarány alkotásában. — Azt hisszük tehát, hogy sok olvasóra fog találni ez a két részből álló kis mű, mert ugy van megírva hogy az is használati, aki nem szakember a témán. — Az első részt (a mikroszkópi használatról) dr. Lendl Adolf írta; a második (amely a preparátumok készítésére egyeztet) és gyakorlati utmutatósként foglal magában) Kohaut Reszó tollából került ki. Mindkét rész egyeztet 9 koronába kerül.

Ingery kapható füzetek. A földmívelési ügyi miniszter kiadásában megjelent s rövid utmutató s a mező ények irtására, a gabonafutrinka elleni védekezésre és a káposzta-pilangyi hernyójának irtására vonatkozó hasznos tudnivaló egy-egy füzetét, az iránt érdeklődőknek ingyenként, vagy mind a hármat egyszerre 3 fillér levelezőgye ellenében portmentesen küldi meg az „OMGE”.

Utmutató s a must és bor ószkéri kezelésére német és román nyelven. A földmívelési ügyi miniszter tekintettel az ország nem magyar ajku szőlősgazdáira a must és bor ószkéri kezeléséről német nyelven kézikönyvet német, román, szerb és tót nyelvekre fordította le. Ezen fordításokból a német és román füzet most jelent meg s példányoként 50 fillér behálódás ellenében az „OMGE”-nél is beszerezhető.

Magyar Thomassalak. 17—20% összfosphors., ebből kb. 80% citromsavban oldható, 75% porfinom, 80 kilogrammos ingeny-zsákban legolgozóban ajánl a kartellen kívül álló *Satori-gyógyász* központi irodája: Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Aschenbrandt-féle bordói és rézkörpör árát jelentékenyen lecsökkentottuk, amire a szőlő, gyümölcs- és burgonya-termelőközösség b. figyelmét különösen felhívjuk. Mivánt a harmadik permétézés és második porózás ideje megérkezett, tessék a rendelések feladását mielőbb eszöbbiteni. Magyar Mezőgazdák Szövetkezte (Budapest, V., Alkotmány-utca 31.).

Megjelent az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában Az Ujleki Uradalom Ujleki berrandése a „Körtelök” szerkesztősége

MAUTHNER ODON es. és kir. udvari magkeskedése
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., VI., Andrásy-ut 23. sz.

AJÁNL: 100% csiraképes, új termésű **biborherét,** az eddiginél tetemesen olcsóbb áron.

MECTI homok (szűsös) **bükköny** (Vicia Villosa) **őszi borsót, őszi bükkönyt, tavaszi repczt, őszi repczt,** (káposzta-repczt).

által kiintetett pályám. Két tábla hat ábrával. Irt: Wiener Monarch. Egy hazai belföldi igazgatóság feladatát az igazgatóság részletes adatai ismeretével. 104 oldalas csinos könyv ára portómentesen megküldés: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Allát kereső földművelésügyi tanácsok. A szentimrei m. kir. földművelésügyi (Somogygye, u. p. Kadarkut) jó sikerrel végezte, több nős és nőnem, részben katonai kötelezettségnek is elégett felt. erélyes, szorgalmas és szerénytemű egyén hagyja el, kik kulcsári, munkafelügyelő, bérvezetői és egyéb gazdaságban önálló állást ösztönöznek elnyerni. Szíves megkeresésre, melyben az állásokról valóvalmalazás közlése is kéri, az ajánlatot készséggel megteszi az igazgatóság.

Új gyorsvonati összeköttetések. Budapest—Grác és Budapest—Berlin között. F. évi május hó 1-től kezdve a következő igen jó gyorsvonatok helyezték forgalmába, és pedig:

Budapest—Grác közti:

Budapest keleti p. u. ind.	7 óra 30 p. reg.		
Győr	10	20	d. e.
Szombathely	12	42	d. e.
Fehring	2	01	éj.
Grác déli vasút	3	46	éj.
Fehring	1	15	éj.
Szombathely	3	00	éj.
Győr	4	31	éj.
Budapest keleti p. u. érk.	6	58	éj.
Budapest keleti p. u. érk.	9	45	éj.

E vonatok Budapest—Fehring között étköz-kocsival járnak.

Budapest—Berlin közti:

Budapest nyugati p. u. ind.	6 óra 15 p. este		
Zalota	8	51	éj.
Galánca	12	13	éj.
Boroszló	5	56	regg.
Berlin-Fridrichstrasse	11	19	d. e.
Berlin	11	25	d. e.
Boroszló	9	57	éj.
Zalota	3	45	éj.
Galánca	7	05	regg.
Budapest nyugati p. u. érk.	9	45	d. e.

NYILTÉR.*

Szénperfoszfátot,

kénvasas-kálit, kénvasas-amment,

Kovasavas-kálit,

(dobánykrégyásásra)

Chiliszárlatot,

Kainitot,

40%-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféleket ellment kiűnő minőségben legelőcsöbben szállít

„HUNGÁRA“

műtrágya, kénvas és vegyi ipar rész-vénytartásaság

BUDAPEST,

V. ker., Fűrdő-utca 8. szám.

* Az a rovat által közzétett nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

1900. évi forgalom: 26000 zsák.

Felhívjuk a t. sz. gazdálkodóknak figyelmét!

a budapesti gyapjú-árukezelőkre,

melyek minden évfolyamán két sorozatban július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az árukezelőre felkötődő és Gyapjúáru-értékelési vállalat Budapest, Danaparti teherpályaudvar* című gyapjúkezelő-átvevők M. A. V. Oszt. vonalán leteszes díjkezelésben, valamint ingyen raktkörökben részesülnek.

Bejelentkezni előford. és mindennemű felvilágosítást szolgál:

Gyapjúáru-értékelési vállalat

HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V. ERDŐRÉTI U.

KERESKEDELEM, TŐZSDE,

Budapesti gabonátözsde.

(Guttmann és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napljelentés a gabonajelentésről.

1901. július 5.

A földművelésügyi minisztérium mai hivatalos jelentése, mely a folyó aradii munkálatait is tesz említést, általában a bura várható eredményét az utolsó kimutatás ellenében körülbelül 225,000 métermással kevésbére teszi; ezen gabonában oszterékmással 29,219,451 métermással lakásba. Rorából 21,759,778 mm. árából 10,243,388 mm. és zabból 9,637,297 mm. várnak. Bár ezek szorint ismét rosszabbra fordultak a természéskül, gabonaszorokban mégis inkább lanya irányzat uralkodik, sőt a malomok többi kében vérszékelt magban teljesen tartózkodók és ezen viselkedésük nagy buzákatok, valamint a minden kritikus állást tisztított okadatok. Ezek mellett számolunk kell még azon körülményre is, hogy az idén korábban vette kezdését az aratis és így az bura ebből is kerül majd a piacra.

Körföldön szintén inkább lanya az üzlet, mindenté a jobboldal kiállítás mellett folytak a tartarás munkálatai, Franciaországból érkeznek ugyan továbbra is panaszok, de míg a buzákat ott az importárisát is nem értek, addig a világpiac nem igen reagál ezen hírekre.

Mai eladások:

Búza:	400 másszasa 76 ^o kg. 16.30 korona 3 óra.			
Tízadályi:	100	78	16	—
	150	77 ^o	15.95	—
	100	77 ^o	15.75	—
	100 másszasa 77 ^o kg. 15.60 korona 3 óra.	200	78 ^o	14.90
Fehérmelegy:	200	78 ^o	15.70	—
Pestmelegy:	150	—	15.30	—
Raktár:	4900	76	15.35	—
	1800	76	15.30	—

(Az árak 50 kg.-ként koronáértékben értendők.)

Közösközik nálunk ma jó kínlat, de a malomok teljesen tartózkodó vételekkel mellett lanya irányzatot követ; elkelt összesen körülbelül 5000 mm. változatlan áron.

Rész ültetelen, az árak csökkentek. Helyben és helybeli egyenértékű 14 koronáj gyéjznak. Újrozban ma nem volt forgalom.

Zöbön az irányzat nyugodt, árak nem változnak. Minőség szorint helyben 15-20 koronáj fizetnek. Tengeriben alig van üzlet; azonnali szállításra helyben és helybeli egyenértékű 10.50 koronáj, Köbnyben 10.70 koronáj fizetnek.

Szeszjelent.

A folyót héten a szeszüzletben változatlan órák forgalom uralkodik és jó vételekkel mellett egy finomított, mint élesztőszesz, nagyobb tételekkel két azonnali szállításra helybeli és vidéki finomítottgyártóktól.

Megszámlázási szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten gyéren volt ajánlva és miután a vételek még mindig élénk, úgy a kínált tételek 30.—40.— koronáj találhat vévőre.

A budapesti szeszben finomított szesz árakban adózva 115.50—116.50 kor., kicsinyben 117.50—118.50 kor., adómentail 40—46.80 kor., élesztőszesz adózva 117.50 kor. kelt el.

Denártul rész szoridóstul 34—34.50 kor.

Videki szeszüzletektől részéről finomított szesz adózva 114—114.50 koronáj, adómentail 44 kor. kelt ajánlva és átlomák több tétel az áron áruváru is lett.

A kontingens nyersszesz ára Budapestén 42—42.50 K.

Bécsi jegezzé 40.40—40.80 korona kontingens nyersszeszéről.

Prágai jegezzé 110.50— korona adózott és 37.50— korona adómentail szeszéről.

Trieri jegezzé 16.50—17.— korona kiviteli szeszéről, 90% behitőrejtve.

Kivételre több tétel finomított szesz vásároltak, mely Köbny és Monastir felélt szálltva.

Budapesti kelt jegezzé: nagyban kicsinyben korona korona

Finomított szesz — 115.50—116.50 117.50—118.50

Élesztőszesz — 117.—117.50 118.—119.50

Nyersszesz adózva — 114.—114.50 115.50—116.50

Denártuladisz — 34.—34.50 35.—35.50

Az árak 10,000 literfokozaton borod nállkól bérmentve, ártak vásárlásokhoz szálltva, késpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagyok. (Mautner Ödön tudósítása.)

Az elmúlt héten a gyakori eszések annyiban bírtak befolyással az üzletre, hogy a zölkítármányozási magyok jó vételek voltak. *Makárny* helyett, melyből a rendkívül nagy kereslet folyhat már alig van valamelyes készlet, pótlással *béza, pokánka, őst-béza* használható vetésül. Új termést *Biborkezesmagy*, egy nagyobb tétel 23 koronán 58 kintekelt a termelő-átlomason vásároltunk. Francia- és Olaszországba jó mennyiség kitalnak kivitelre és az eleinte magy árkövetésekkel is kitalnak engedtek. *Tarlóvirágmagy* eredeti bajor minőségű iránt az érdeklődés továbbra is élénk.

Hodrich és Strauss Királyalmak üzleti tudósítása a „Közleked” részére, 1901. július 5-én.

Rozsajelent.

Szám:	0	0/1.	1	WR.	IL	H/B	III.
Ár: Kor.	24.55	23.80	23.20	22.50	21.30	18.30	16.90
Szám:	0	K	1	2	3	4	
Ár: Kor.	25.—	24.—	23.—	22.—	20.50		

Kukoriczudára: finom potótlan közép gorbomba Kor. 17.—20.—20.—20.—

Rizstakarányizást: királyalmi dorcas Takarányudára 10.—K. 10.80 K. 9.00 K. Rozsokorpa 9.70

Árunk 100 kg.-ként, helyben, előgyűly tisztaságuk nélk, zakkal együtt értendők.

Az Erzsébet-Győzalmom-Társaság üzleti tudósítása a „Közleked” részére, Budapest, 1901. július 4-én. Kötelezettség nélk, az árak 100 kintekelt, zakkant, élesztőszesz tisztá sulnyuk véte, a budapesti vasúti és hajó-állomások szállítva:

Buzaszállítás:

Sz.:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2
Ár:	25.60	24.60	23.80	23.20	22.60	22.—	21.—	19.—	18.20
8-as takarányizást	buzsokorpa finom gorbomba								
	11.—	8.80	8.90						

Lúza győzalmom r.-t. jelentése a „Közleked” részére, Budapest, 1901. július 4-én. Nethó-árak 100 kg-én, Budapestben, előgyűly tisztaságuk nélk, zakkant, élesztőszesz nélk.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár: K.	25.40	24.40	23.40	22.90	22.20	21.10	21.10	19.20
				7 1/2	8			
				17.—	16.90			

Korpa: F. G. Árkorona: 8.90 8.90

Rozsajelent:

Szám:	0	0/1.	I.	FR.	IL	H/B.	III.	Rikorpa
K:	25.20	24.20	23.60	23.10	22.10	19.80	18.80	—

Földbirtokosok, gazdák és raktár-vállalatok stb. figyelmébe.

Ausztria-Magyarországon általánosan bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézmény

ajánl igen csekély kölcsöndíj mellett 90 □ mtr. és 45 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mesei termékek és vasuti waggonok betakarításhoz, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríthatik.

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerzesz 15k be új és használt 728

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélkül** egy darabból **szőve csinval ponyvák** 10 korona, továbbá új és használt

zsákok minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utca 12.

TELEFON.
35-92.

Sürgöny-cím:
Nagel Adolf, Budapest.

Tenyészmарha eladás.

Méltóságos gróf Lónyay Elemér úr Bodrog-Olaszi törzskönyvezett Innházi tenyészetéből eladó:

12 drb 8-12 éves számfelüli tenyésztésre alkalmas felfolyatott és leellett tehén.

9 drb 4-5 éves borjas, leellett és felfolyatott tehén.

10 drb 3 éves borjas és felfolyatott üsző.

Megtekinthető: **B.-Olasziban** (Zemplénmegye, vasút, távirda-és postaiállomás) az **uradalmi Intézőség**nél és ugyanott a becsárán meg is vehetők.

4164

Uradalmi intézőség.

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviseelője ajánl:

Thomasfoszfátllisztet (Thomassalak),

„Martellin“ dohánytrágyát,

Eredeti stasfurti kálisókat és kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Importált eredeti angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

BECK és GERGELY

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-ÚT 12. SZ.

GAZDASÁGI GÉPEK

RÜSTÖN-GÖZGÉPELŐK

BENZIN-MOTOROK

GŐZGÉPEK

GŐZEKEK

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (pertómentesen)

kapható **kladóhivatalunkban.**

Superfoszfátok

állítai és
ásványi eredetűk,

legolcsóbb

foszforsavas trágyaszor minden talajra.

gyors hatásért kezesseg, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen az őszi vetésnél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisalétromot, kénsavas ammoniákat, kálisókat, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenani szab. szuperfoszfát-gyepszet**

herések trágyájával és az istállótrágya konzerválására;
takarmánymeszet stb.

bárhova **versenyképes áron szállít a legszigorubb tartalomszavatolás mellett**

Kénsav- és
műtrágyagyár

A. SCHRAM

Ludenburg-Themenau
és Lissék Rostok m.

Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár r. t. Budapest.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira
(BANKI és CSONKA szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengersizékek, köjاراتok és teljes malomberendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések.

Részletes árjegyzéknek kívánatra megküldjük.

79

JENCS

Lovak

és szarvas-marháknak.

JENCS VII. MOS.

Magyarországon egyedülállóan állandóan munkában van, a szerényebb körülmények között is, és kíméletlenül az összes munkára alkalmas, erős és lehel; megteheti a lábak nagy bántását, az íngyújtást és a legnehezebb munkát.

ÁRA 2 KORONA.

Főhivatal: Dr. Egger, Nádor-egyházban, Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Vészen átment másfél éves

tenyészeknek

kaphatók

Kornstein testvérek-nél

Nagy-Szalonta, (Pata-pusztá).

Magy. kir. Államvasutak.
59.305/901. szám.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgató és a magy. kir. államvasutak céljaira szükséges mintegy 12.700 méterenkéntes neutrális olaj szállítást biztosítani kívánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módokat magában foglaló „Ajánlati felhívás” valamennyi kassai kereskedelmi és iparkamrájánál, az országos iparügyosztalon, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatójánál, valamint a magy. kir. államvasutak üzemeltetésénél megtekinthető és a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési (A.III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-út 73. II. em. 44.) az ajánlatokra szolgáló irattal együtt kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtávnyitvárnál szereshetők meg.

A szabályzatban kiállított, ivanulni egy koronás magy. kir. okmánybellel ellátott ajánlatok lepecsételve és borítékban ezen felirattal „Ajánlat 53.396. számhoz, ellátva legkésőbb f. évi július 23-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján ugyanoda beküldendők.

Bánátpénz gyantát az ajánlott mennyiség értékének 5/10-a késpénzben vagy állami leltérekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására közzétett határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgató és budapesti főpénztárnál letennők.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módokat betartása mellett töltenek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előírt bánátpénz le nem tétetett, nem vétetnek figyelembe. Budapest, 1901. június hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága. (Utánnyomas nem díjaztatik.)

Kizárólag elsőrendű magyar erdélyi faj igás ökör és növedékh marha

gandog választékban kapható

LÁSZLÓ TESTVÉREK gazdaságban

Nagy-Iklódon posta- távirat- és vasutállomás és Szamosvölgyén Kolozevár közelében.

mezőgazdaságról és mezőrendéségről

mű 194. és 111. újságválj

a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarasatokkal ellátva, egy füzetben.

Ára háromszázötven forint 1 Krt 10 Kr.

"HAMPSHIRE DOWN" JUHOK.

Kitűnő hus, jó gyaapu, nagy súly
Ezen kívülán értékes

angol juh-fajta

bámulatos Korai fejlettségénél fogva utólrhetetlen
ezenkívül pedig oly erős szervezettel, hogy minden éghajlathoz alkalmasak,
és a hus minőségére nézve egyedül állanak.

Közlebbi felvilágosítást nyujt

JAMES E. RAWLENCE,
a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségének titkára.
SALISBURY, England.

Most jelent meg!

Erdekes! Szép! Hasznos!

"Kis-Székel pusztalag"

Regény a magyar szabadságharc idejéből. Írta: Péterfy Tamás. A teljes regény (200 oldal, 24 képkel díszítve) ára 1 korona (postó 20 fillér).

Síntje jól esik a magyar olvasó szívének, ha a sok sejtelen újság regény olvasása után egy érdekes magyar regényt olvashat, melynek története szabadságharcunk dicső idejében esik. Ajánljuk mindazoknak, akik az érdekes és tőszerű magyar olvasmányokat kedvelik. Szébb ajánló sort nem írhatunk Péterfy új könyvéhez, mint azt: hogy ez már a tízenegyedik könyve, melyeket a magyar közönség örömmel fogadott és pártol.

Megrendelhető levelezé-lapon vagy 1 korona 20 fillér beküldése ellenében portmentesen.

Cím: **PÉTERFY TAMÁS,**
Budapest, IX., (Köztelek)

„Az oláh legény elbámolt a magyar nadrágon”.

A toronyi bérgazdaságban a tehenség felhasználása miatt

40 drb igen szép vörös tarka tehén eladó.

Bővebbet 4188

Hofman fivérek Torony (Vas megye.)

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRÓDIAI.

BUDAPEST,

VII. ker. Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Közpenti, víz-, lég- és gőzfűtések, légszűrők és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, előzetők, szivattyúk, vízjárművek, emelőgépek stb. nemkülönbön kőszén-, olaj- és petróleum vállalkozást nyert gázok értékesítését és a gázvezeték építését, javítását, felújítását, nagyob épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, árajánlatok előkészítésként gyorsan készíttetők.

Legjobb minőségű faanyag-csövek raktáron.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.

Alapítványok és üzletreszkben: 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az Üzlet eredményében biztosított tagok a díjnyarabban részesülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosításokat minden irányban.

1898 központi szolgálat az igazgatóság.

KÁDÁR GYULA szab. gyorslöhére-maglejtő-pépgyára Nagyváradon.

T. ez. Van szerencsém a nagyrődermi gazdaközösség és géptulajdonosok becses figyelmét felhívni a szabadalmazott **gyors löhére- és luczaramag cséplő és gubózó gépre**, mely nemcsak magas munkaképességénél fogva tudja felülni az eddig létező összes ilyenmű gépeket, hanem azon előnyövel fogja is, hogy vele a cséplés és gubózás egyszerre végezhető, de egyedül a gubózást is külön siklóval végzi.

Ezen szabadalmazott löhére- és luczaramag cséplő dob, mely minden cséplőgépbe alkalmazható, két részből van össze, illetve a ráserelt csavarok segítségével két különböző hengerpárat lehet képezni és pedig az első nyílással: legőhengerpáratnak nagyobb átmérőt szükséges, mert itt több gubót vesz be. Míg a kiömlő nyílással levő hengerpárat szűkebb átmérőjű arallalra állítható, mi a kifejtés fontosságja.

Tulajdonomnak nemcsak megelőző munkaképességéért szavatolok, hanem azért is, hogy bármely eddig létező heramag-gejtő ellenében költségtanymagot fogt majdnem felnyerő erővel. Hogy ezen tulajdonságai mely előnyöket működők a gazdaságot terén, az számos elismerő levelekből, melyeket a nagyrődermi gazdaközösségtől kaptam, világosan kitűnik.

Megrendelésnél szükséges a dob hossza és körmérete, ugyiszintén a nagy lökőreosta hossza. Ára teljesen felszerelve **160 korona**.

Teljes tiszteltel

Kádár Gyula szab. gyorslöhére-maglejtő-pépgyára Nagyváradon

ELISMERŐ LEVELEK:

T. Kádár Gyula géplakatos mester

Nagyváradon.

A küldött újonnan-szabadalmazott

Ugyanúgy azt, mint kijárat amlit gazdaság.

új gyors löhérmaglejtőjét, a mainapon

Tekintetes Kádár Gyula urnak

használatba vettem minden átalakítás

Nagyváradon.

nélküli, a cséplőgépbe használtam, úgy,

Van szerencsém ezennel tudomásra hozni, hogy a fenti gazdaság

hogy a cséplést és gubózást egyszerre

rásszere Öntől vásárolt löhérmaglejtő

teljesíti, ugyanmilyra jól sikerült, hogy

dobbal teljesen meg vagyok elégedve,

beremagot egyenesen zsákba kap-

mert míg egyfelől azáltal tesz kitűnő

tam; ezt óhajtom Önnek tudomására

munkát, hogy egyenesen dolgozik, s

adni.

nem kell külön legubórni, addig más-

Tisztelettel

felől érdeme az, hogy tisztán s gyorsan

Szf. Ióbbi gazdaság kezelésére.

dolgozik s a magot mind kivesszi.

Ezenkívül birtokomban vannak az által felszerelt birtokok és gazdaságok elismerő levelei, melyek mind a szabadalmazott löhérmaglejtő gépen használatossága mellett bizonyítanak. A többek között feleltem és kívánom megkülönböztetni: Szomogy Szabolcs nagyhírtokos Esztár, Schwarts Gyula nagyhírtokos Gyapály, Pusztai-Acsi gazdaság, gr. Csékonics Endre uradalmi Hossz-Pályi, Uradalom O-Siska, Uradalom Margitta, Uradalom Székelyhid, Farkas Ferenc Csabtelek, Szacavay Akos Kigyik, L'Chen'sein Menyhért Balmas-Ujváros, Damand Béla Nagyvárad, stb.

Kelt Mieske pusztán, 1897. okt. 15.

János Lajos kápt. urad. gazdáltsz.

"HAZÁNK"

politikai, társadalmi és közgazdasági naplap
julus elsejével új elfizetést nyitott.

A „**HAZÁNK**“ a pártpolitikától független
napilapja a magyar gazdáknak,

mely a nemzeti termelés, a nemzeti munka érdekeinek
érvényesítéséért és védelméért küzd és küzd a

közélet purifikációjaért

minden vonalon.

A „HAZÁNK“

BUDAY BARNA szerkesztésében jelenik meg.
Rendes heti melléklete a „**VASÁRNYAP**“, két hetenként a „**SZÖVETKEZÉS**“ van a „**HAZÁNK**“-hoz mellékelve. Mindezen mellékleteket díjmentesen kapják az előfizetők.

A „**HAZÁNK**“ előfizetési ára:

Egész évre **25** korona | Negyed évre **7** korona
Fél évre **11** „ | Egy hóra **2.10** „

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

felteletti füzet IV. pont, 1. bekezdés, A - a) határozmányok értelmében kiszolgáltatni.

A kérvényesek a szükségleti helyeken a lótipécikre kézzel nézve ötnaponként, a fa és kőszénre nézve havonként és az ágyszalmánál négyhavonként történnek.

A lótipécikre, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztonság jóváhagyása mellett kivételesen **10 vagy 15 napra** is kérvényelhető.

A bérleti uton szállítandó ágyszalma, tűzifa és kőszénre nézve az ajánlatok a szükséglet helyére való feltételül **elfuvarozással együtt** teendők.

A szállítók rakatárát ne legyenek 1-9 km.-nél nagyobb távolságra a katonai lakanyaktól és kocsiútaitól ut mellett kell, hogy legyenek; ha a távolság 1-9 km.-nél nagyobb, akkor a szállító szintén köteles, a lótipécikreket saját költségén elfuvarozni.

Az alomszalmának **1. részben zsupszállítóból kell állani.** Azon állomásokon, hol a szállító a széna-csomagokat kötelekkel köze átadja, a szalmakötegekre szánt szalma a csapatnak alomszalmával megterítés nélkül kiszolgáltatandó.

Ajánlatok ki nem irt cikkekre, továbbá ajánlatok, melyek hosszabb időre mint a kiirt szállítási időtartama szólnak, feltételül és azonnal visszautasítottak, és

Általános határozmányok.

1. A tárgyalások mindenkor 10 óraker délelőtti bizottsággal tartatnak meg, melyhez kizárólagosan irásbeli ajánlatok fogadottnak el.

2. Az 1. koronás bélyeggel ellátott **ajánlatoknak** lepecsételt boríték alatt, az előirt határidővel együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állomás szék egyelőre tárgyalságra kiűzött napon, **legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló-bizottsághoz beérkezniük; későbbben érkező, vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.**

Ha valamely ajánlatban számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel irtot ár fog helyesnek tekinteni.

3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyoniának előlégsége voltát, a kereskedelmi- és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi listámba bejegyzett cégéje nem volna, az illetékes gazdasági egyet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló-bizottsághoz hivatalosan juttatandók.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi keltei bírnak, tekintetbe nem vétetnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie.

4. A tárgyalásokra nézve a Budapestben, illetőleg Székesfehérvárott, 1901. évi június hó 26-án kelt hivatalosan két példányban kiállított felteletiek füzetének határozatai mérvadóak. Ezek betekintethők a cs. és kir. élemezési rakatáraknál, naponta délelőtt 9 óráig 12-ig.

Az ezen szállítási felteletiek füzetében foglalt felteletiek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van.

ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb idegponval, nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló-bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikkre, a kiirt biztosítási idő tartamának egyez saknaira, különböző árjelöltek tététek.

A fa- és kőszénállásra beadott ajánlatokban azok neve is megemlíttendő.

A terményeknek **általános** mozgosítás esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási felteletiek füzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

Azon esetben, ha valamelyik állomásnál a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek loval közötti ragályos betegséggel véne ki, a katonai igazgatásnak jogában állandó, a főnögség ragályvesztélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a lóállományak — az igazolt szükség tartamára — a szükséges képest esetleg más járványmentes állomásra való szállítást utáni élemezése iránt intézkedni, a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származnék abból, hogy a lótag időre nére tőle vétettet fel.

A szénára való ajánlattevők kötelesek időhöz kötött bizonyítvánnyal bebizonyítani, hogy a szénák oly vidékekről nem való, melyeken a házi állatok között lépeve uralkodik.

Ezen szállítási felteletiek füzetei az előbb emeltéi élemezési rakatáraknál nyomtatott ivenként 8 fillérért el is adnakt.

5. **Közsegek és termelők a bálnapénz feltételűli mentesek; de ajánlattevők s az ezekben elváltatli kötelezettségeikért, ugy mint más vállalkozók, szavatolni tartoznak.**

6. **Az élelmi cikkekknek az állomáshoz tartozó helyeségebe való elfuvarozására nézve, a feltelteli füzet XVII. pontja értelmében, nemkülönbén az élelmi cikkekknek azon osztályokhoz való elfuvarozására nézve, melyek a fegyvergyakorlatok alatt a szállítók rakatárától 1-9 kilométerig nagyobb távolságra esnek, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglalatik.**

Ha az elfuvarozásra többben egyenlő árak mellett ajánlköznöznek, akkor ezek közül az, ki az illető cikknek szállítást elnyerte, előnyben részesül.

7. Az ajánlközne a hadigazgatásnak ajánlatok elfogadására iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvény-cikk 314. és 315. §-száiban valamely ajánlat elfogadására iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

8. A tél hónapokban, azaz október hó eselejtől márczius hó végeig szükséges alomszalma, 2500 grammos adagokban, a nyári hónapokban pedig 1700 grammos adagokban szolgáltatandó ki.

Daczára ennek azonban az ajánlatok 2100 grammos alomszalmadag uton teendők.

Kelt Budapest, 1901. évi június hó 26-án.

A cs. és kir. 4. hadtest intendánsága.

Ajánlati minta.

1. koronás bélyeg

En alulirt az 1901. évi június hó 26-án 3920. sz. a kelt hirdetmény alapján ezen ******* ajánlatommal kötelezem magamat, hogy az N. ******* állomásra nézve:

a szénának 5600 grammos adagját f., szóval fillér,
 az alomszalmának 2100 grammos adagját f., szóval fillér,
 az ágyszalmának métermázsáját, a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,
 a tűzifának köbméterét (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,
 a kőszénnek métermázsáját (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozással együtt f., szóval fillér,

1901. évi hó 1-vel 1901. évi hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élemezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságoltak, tartalékosok, pórtartalékosok és bonvédek, valamint átvonulóknak részére, az előkészített feltelteli füzet illető pontjai értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatot a külön borítékban csatolt (vagy az ide csatolt értesítve szerint a pénztárnál letelemezvezt semmi más kötelezettségért nem szavatol) nevezetesen összesen korona bálnapénzzel keszekedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítésem után, bálnapénzemet a 10 szalakejű óvadék erejéig kiegszétendem, s ha ezt elmulasztánám, a hadigazgatást feljogosított arra, hogy ezen kiegszétést a kijáró szállítási keresetemből való levonás után eszközöltesse. Egyébírt a hirdetményben közzétett felteletéiben kívül a tárgyalásra előkészített feltelteli füzetekben foglaltakkal is alvitetem magamat.

Az N. ******* N.-ben kelt, nek foglalt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalkozóképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az ben, 1901. hó n.

Megjegyzés.

N. N. (vezeték- és keresztvén, lakhely, megye.)

******* Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összesetnek kívánja tekinteni, az „összeset” szó bezarudat, mert minden ajánlat, mely ezen toldalékok nélkülözli, nem összesetnek tekintetik. Összeset ajánlatok szénára és szalmára nem szaband tenni.

Az ajánlat lepecsételőndő és borítékára irandó: „Ajánlat az 1901. évi június hó-án kihirdetett s 1901. hó n tartandó tárgyaláshoz.”
 A letelemezvezt bálnapénz az ajánlatban részletezendő.

Utánnyomás nem álljartatik!

A „Kéveköteél“

a 20-ik században a számító gazdának nélkülözhetetlen segédeszközévé vált, mert nemcsak **olcsóbb**, de még **jobb** is takaríthatunk meg vele!

gépáratás mellett, ha marokkrával aratunk és a gabonát a **Bellán-féle** kévekötelekbe kötözzük, **32% aratási költség megtakarítás érhető el a kéveköte-aratógép** munkájával szemben, mert a fenti kéveköteleink használatá **78%-al olcsóbb**, mint a kéveköte-aratógéphez szükséges manilla zsinór. De nagy a megtakarítás a közi aratásnál is, mert a **Bellán-féle** kötelek **85%-al olcsóbbak** a zsuppkötőknél és **97%-al olcsóbbak** a gabonából csavart kötőknél. Csak az a gazda használ tehát mai napság még zsupp vagy gabonakötőket, a ki a **Bellán-féle** köteleket nem ismeri, vagy nem számolt a költségeiken. A számok ugyanis, melyek a tárgyban kiadott prospectusomban minütösös gondnával és a gyakorlatnak is teljesen megfelelőleg állítottak össze, — fényesen bizonyítják a fentebbi állítást és kéveköteleim fölségét.

Tessék prospectust és árjegyzéket kérni. Kimerítő árjegyzéket dohányszinér és az összes gazdasági kötéltárukról u. m. istránz, kötőfékek, rudalókötőfékek, zsákok és ponyvákrol (házipari készítményekrol is) készséggel és ingyen küld, nagyobb megrendeléseknél jutányos ajánlatot tesz.

BELLÁN MÁTYÁS

kender- és kötélárú ipartelepe BACS-CSÉB.

Mindenemü tornaszereket

és legjobb minőségű

gazdasági kötélneműeket,

ajánl a

BLEIER és WEISZ,

kötélgyártó cég Budapest.

Raktár és iroda: KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.

Ajánlatra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszárító kötelek.

halhálók.

készításkül stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: istránz, kötőfék, rudaló gabonaszátók, stihattin ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömők, hevederek, kender-köz stb. a legújtanosabb eredeti gyári árban Vidéki megrendelések postóban esközölletnek. Képek árjegyzék köd-sára hármonatan szertak.

A legnagyobb kitüntetés, melyben valaha ki párisi világkiállítás alkalmával a „Deering“ aratógépeknek és kender-nyacsaknak „Becsületrend“ (Légion d'Honneur) tiszti rendfőlet, a francia kormány **külön elismerő díszoklevelet**, székivil a legnagyobb díjat, a **GRAND PRIX**-t, hat aranyérmét, hat ezüst-érmét és tizenegy bronzérmét.

„Deering“ aratógépgyár

alanyerő a „Becsületrend“ (Legion d'Honneur) tiszti rendfőlet, ugyancsak a „Becsületrend“ lovagrendfőlet, a mozigazdaság terén szerzett érdemek (Pour le mérite agricole) két tiszti rendfőlet, a francia kormány **külön elismerő díszoklevelet**, székivil a legnagyobb díjat, a **GRAND PRIX**-t, hat aranyérmét, hat ezüst-érmét és tizenegy bronzérmét.

A Deering-gyár kiz. képviselője

PROPPER SAMU

Budapest, V., Váci-körut 52. szám.

ki állandóan nagy raktárt tart, **leszállított árak mellett,** „Deering“-féle **fűkaszálgépek,** **marokkrakó aratógépek** és **kéveköte aratógépek** valamint egészen vasból és acéliből készült **szénagyújtógépekből.**

— Árjegyzékkel és előrendü bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálok. —

Tenyészjuh eladás.

A Kis-Lángi gazdaságban jutányos áron eladatik részben vagy egészben a tenyésztés felhagyása folytán az összes

Rambouillet faj juhállomány

mely áll:

- 40 kos,**
- 896 anya,**
- 230 két éves anya,**
- 232 egy éves anya,**
- 246 anya bárány,**
- 268 két és egy éves ürü**
- 235 ürü báránybói.**

Bővebb felvilágosítással a gazdasági intézőség szolgál **Kis-Lángon** utolsó posta **Lepsény, Fejérmegye.**

4139

Lanz Henrik * Mannheim.

Németország legnagyobb és legjelentékenyebb gyára

gőzcséplőgépekben és lokomobilokban

Kétségszűl a jelenkor legtekőletesebb gépel, a legújabb javításokkal.

Magyarországi vezérképőselet és raktár:

Dénes B., Budapest, VI Váci-körut 61.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Budapest, IX., Üllői-út 25. szám Köztelek.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtochosok, szeszgyárak stb. körében kitűnően bevált

„Pef“ (Porcellán-Email-Festék)

Falakon és fán porcellánszerj, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. — Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon. Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkészítési helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klosettek stb. részére felelte cészűrű.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szivesen szolgálnak az egyedüli gyárosok:

Festékgyárak: Lutz Ede és Társa, Pozsony.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigénynöksége

BUDAPEST, Váci-lkörut 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcsepplő készleteit, szalmakazalozóit,
„Millennium”

legújabb szerkezetű

fűkaszaló-, marokrakó- és kéveköttő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államnvasutársaság részreai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőerejű gőzcsepplőkész-
leteit, Sack-rendszerű, aczéltöltésű ekéfelett és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak lokomobill-csepplője és „Millennium”
aratógépe gyártmányú a pártai nevezet-
közli kiállításban a legmagasabb kitüntetés a
GRAND PRIX-e nyerték.

Aktiengesellschaft

Stahlwerke

Weissenfels

ezelőtt **Goeppinger & Co.**

Weissenfels, Ohekrain.

Szab. aczéllördök.

A hordóban levő folyadékok nem vesztik
színeiket kizsárolásig, fűszáradás és
apadás által. Nincs üvegsavó.
Petroleum, benzol, festékek, szpiritus,
olajok, alkáliák stb. 1 órára.

Kapható minden
vaskereskedés-
ben.

Amerikai szabadalmazott
aczélláncok
forrasztás nélkül.

Arjegyzék ingyen és bérmentre.

Elektromos után forrasztott láncok
mezőgazdák és iparosok részére.

„UJDONSÁG”

Elektromos után forrasztott láncok
mezőgazdák és iparosok részére.

Magy. kir. államvasutak.
30274/901. sz.

Pályázati hirdetésny.

Az alulírt igazgatóság a magy. kir. Államvasutak részére a jövő 1902. évben
illetőleg 1904. év végéig a következő anyagból felmerülő szükségletének szállítását
biztosítani kívánván, ezenal nyilvános pályázatot hirdet, m. p. l. Festékek, vegyi
anyagok és különféle anyagok; nevezetesen: Széraz és olajfestékek, rozavirító por,
ciszellő áruk, márnátrón, azsó, fertőtlenítő víz stb. II. Olvasztó-bélyegek. A kiras
tárgyat képző anyag ezikeket előtűntető jegyzékek, melyek egyszerűen ajánlati
mintaival szolgálnak, valamint a szállítókra vonatkozó részletes módosított, vala-
menyhi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. állam-
vasutak igazgatóságá anyag és lellár-beszerezési (A III. szakosztályánál) Budapest,
VI., Andrássy-ut 72. sz. II. em. 47. ajtó szám ingyen kaphatók.

A szabályzóról kiállított, venkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel
ellátott ajánlatok lepostelével legkésőbb I. évi július hó 25-ik déli 12 óráig a magy.
kir. államvasutak anyag és lellár-beszerezési szakosztályában átadandók illetőleg
posta útján oda küldendők és a bontás szor költséggel látható el. -Ajánlatok
30274/901. számhoz. Az ajánlati árak egy évi értékének 20-ka felőre bántépenz,
későbbpenz vagy állami tőlekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb I. évi július
hó 25-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztárára benyújtandó.

Bántépenz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olvasok, melyek
nem pontosan és részletes módosított betárlása mellett állítanak ki, nem vétetnek
figyelembe.

Budapest, 1901. június hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Megjelent

a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi
miniszterium anyagi és az Országos
Központi Hitelszövetkezet erkölcsi tá-
mogatása mellett

DR. GALOVITS ZOLTÁN

A Magyar

Szövetkezeti Jog

ez. műve, mely a szövetkezetekre vonatkozó összes jog-
szabályokat tárgyalja és az összes szövetkezeti eszme min-
den barátja számára

nélkülözhetetlen kézikönyvül szolgál

Ezen mű utmutatóul szolgál:

a szövetkezetek alapítására,
a tagok jogviszonyaira,
a közgyűlés, igazgatóság és felügyelő-
bizottságra, ezek tagjainak jogaira, kötele-
ségére, felelősségére stb.

A mű ára portmentesen megkülönböztetve 6 K 20 fillér.

Kötte 7 K 20 fillér. Megrendelhető

a Köztelek kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

„KREMER”
BUDAPEST.

KRAMER LIPÓT

BUDAPEST,
V., Akadémia-utca 10. szám.

A legjutányosabb árakon ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petroleumot,
kocsikenőcsöt, sürtett gépkénőcsöt, olvasztott szinifagygyút, kenőszappant, kékkövet, kén-
virágot, Raffia-háncsol, saponáriát, creolint, carbolotolumot, fedőlakkoz, zsákok, ponyvát, mű-
trágyát és minden e szakba vő cikket.

Továbbá: **Disznózsirt, szalonná a legolcsóbb napi árban.**

Szalonnáról lerázott só.

Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánságra készséggel szolgál.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legköltelesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútállomásnál szembe.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TAKÁCS OSZKÁR

gőzgyártás
BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz.
Üllő-ut mellett.

gőzcseplőkészletek

Akárhol is feltessem, a mihelytí minőzsem, a gőzcsapadékot a gőzcseplőkészlettel javítására.

RAKTÁRON TART:
mindenemő mozgóüzemű gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, rostálást, ököket
3241

Járgányos- és tisztító csaplókézszeteket.
Raktáron tart: kijavított gőzcseplőkészleteket, valamint az Elő Magyar. Gazd. gépjárműben készült új gőzcseplőgarnitúrákat.
Csereüzemek köztétek. — Mérésközt árak, kevé-ő fizetési feltételek.

A Szegedi kenderfontógyár részvénytársaság Szegeden ajánl arató gépeket való ismert kitűnő minőségű **manila kéveközfonalat** kg.-ként 125 fillérért, valamint egy külön eljárással a csúszkányoktól megvédelemmel ellátott több nagy uradalomban kipróbált **kéveközfonalat magyar kenderből** kg.-ként 115 fillérért.

minden aratógépet szerkesztem megféle gombolyagban. Ugyanitt gazdasági kötélárak és valódi kenderzások jutányos árban kaphatók.

Szegedi Zsákok.
Gabonaszákokat nyors és vízmentesen telített ponyvákat, KÖTÉLNEMŰEKET, az elismert legjobb minőségben szállít a Szegedi Magyar Vitorlavászon és Kendergyár

Salsmann és Társa.
Központi megrendelő iroda: Budapest, Nádor-utca 20. sz.

O RENSTEIN és KOPPEL

mezei és iparvasutak gyára.

Iroda: BUDAPEST, Felső erdősor 24. szám.

Gyár: Szt.-Lőrincz nyaraló.

Szállítanak:

Teljes berendezésű mezőgazdasági vasutakat ló-és mozdony üzemre.

Állandóan raktáron tartanak használt, de teljesen üzemképes állapotban levő vasuti berendezéseket. Pályaberendezések, valamint kocsi és gőzmozdonyok bérebeadtanak.

Képes mintajegyzékkel és részletes költségvetéssel ingyen és bérmentre szolgálnak.

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicago-i aratógépgyár.)

Kéveköti aratógép „Daisy” marokrakó aratógép
Fűkaszálógép Szénagyűjtő gereblye és
Köszörükészülék Kéveköti fonal
gyártmánya.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

Olesó tártalérlészek óriási raktára.
Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató
Budapest, V., Váci-ut 30.

GRAND PRIX

1893-1900-ban.